بهشت آرزوها

بسم الله الرحمن الرحیم

بهشت آرزوها

نویسنده:

محمد حسین یوسفی

ناشر چاپی:

دلیل ما

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

بهشت آرزوها

مشخصات کتاب

سرشناسه : یوسفی محمدحسین عنوان و نام پدیدآور : بهشت آرزوها: انواع توبه و استغفار رمز روزی و گشایش / محمدحسین یوسفی مشخصات نشر : قم: دلیل ما ۱۳۸۷. مشخصات ظاهری : ۶۱۱ص. ۱۱/۵× ۶۱ س م. شابک : ۰۰۰۶ ریال : ۷۸۳۰۹۹۷۴۶۹۸۷۹ یادداشت : پشت جلد به انگلیسی: sehsiw fo esidaraP .ifosuoY niesoH dammahoM... یادداشت : چاپ قبلی: قم دلیل ما، ۲۸۳۱ (۰۲۱ ص.). یادداشت : چاپ پنجم. یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس. موضوع : توبه موضوع : توبه کاران رده بندی کنگره : ۷/۵۲۲PB /ی۹ب۹ ۷۸۳۱ رده بندی دیویی : ۲۶۴/۷۹۲ شماره کتابشناسی ملی : ۰۲۳۷۸۵۱

مقدمه

مقدمه

اَللّهُمَّ کُنْ لِوَلِیِّکَ الْحُجَّهِ بْنِ الْحَسَنِ

صَلَواتُکَ عَلَیْهِ وَعَلی ابآئِهِ فی هذِهِ

السَّاعَهِ وَفی کُلِّ ساعَه وَلِیّاً وَحافِظاً

وَقآئِداً وَناصِراً وَدَلیلا وَعَیْناً حَتّی

تُسْکِنَهُ اَرْضَکَ طَوْعاً وَتُمَتِّعَهُ

فیها طَویلاً

رسول خدا (صلی الله علیه وآله) فرمودند :

خَیْرُ الدُّعاءِ الإسْتِغْفارُ . (۱)

بهترین دعا استغفار است .

مَنْ أَکْثَرَ الإسْتِغْفارَ جَعَلَ اللهُ لَهُ مِنْ کُلِّ هَمّ فَرَجاً وَ مِنْ کُلِّ ضیق مَخْرَجاً وَ یَرْزُقْهُ مِنْ حَیْثُ لایَحْتَسِبُ . (۲)

کسی که زیاد استغفار گوید و از خدا عذرخواهی کند ;

خداوند از هر غصّه ای برایش گشایشی قرار دهد و از هر تنگنایی راه فراری پیش پایش گذارد و او را از جایی که گمان ندارد روزی می دهد .

رسول خدا (صلی الله علیه وآله) فرمودند :

اِدْفَعُوا اَبْواب الْبَلایا بِالاِسْتِغفارُ . (۳)

درهای بلاها و گرفتاری ها را به کمک استغفار

ببندید .

امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمودند :

تَعَطَّروا بِالاِسْتِغْفارِ ، فَلا تَفْضَحَنَّكُم رَوائِحُ الذُّنُوبِ . (۴)

با استغفار و آمرزش خواهی از خداوند ، خود را معطّر

کنید ، تا بوی بد گناهان شما را رسوا نکند

.

پی نوشتها

۱ . بحارالأنوار ، ج ۹۰ ، ص ۱۹۰ ; کافی ، ج ۲ ، ص ۵۰۴ ; وسائل الشیعه ، ج ۷ ، ص ۱۷۶ .

۲ . بحارالأنوار ، ج ۹۰ ، ص ۲۸۱ .

۳ . مستدرک الوسائل ، ج ۵ ، ص ۳۱۸ .

۴ . وسائل الشّیعه ، ج ۱۶ ، ص ۷۰ ; بحارالأنوار ، ج ۶ ، ص ۲۲ .

انگیزه این تألیف

بعد از چاپ کتاب « تجربه شیرین ندامت » که در زمینه رمز آشتی با خدا و امام زمان (علیه السلام) ، اهمیت درخواست آمرزش از خداوند و آثار و برکات استغفار ، تألیف گردیده است و در بخش آخر آن ، نسخه های مجرّبی از استغفار آمده ، که در دستورات اهل بیت (علیهم السلام)به تلاوت آن برای حلّ مشکلات مادی و معنوی ، مخصوصاً گشایش روزی ، سفارش شده است ; کتاب ، مورد استقبال دوستان و شیعیان ، مخصوصاً جوانانِ عزیز دانش دوست قرار گرفت ، به گونه ای که نسخه های آن کم یاب و ناشر

محترم ، پس از چهارماه که از چاپ اول می گذشت ، ناچار به چاپ مجدد آن گردید . از طرفی ، جمعی از دوستان ، بعد از مطالعه این کتاب و پی بردن به نقش حیاتی استغفار در توفیقات چشمگیر زندگی و دیدن برکات مادّی و معنوی فراوان از تلاوت این ذکر پربار ، مواظبت تامّی بر قرائت بعضی از انواع استغفار در هر روز و یا هر شب پیدا کردند ; و برای سهولت در کار و توفیق بر مداومت اذکار ، از اینجانب درخواست کردند که این نسخه

ها در مجموعه مختصری گردآوری شود ، بگونه ای که در سفر و حضر ، قابل حمل و قرائت باشد .

بـدین خاطر ، اقـدام به چاپ این مجموعه گردیـد که در واقع برگزیده ای از بخش آخر کتاب یاد شده ، با تغییرات و اضافاتی می باشد . به این امید که اسـتغفارگویان ، مخصوصاً آن دسته از دلباختگان کوی دوست که در سحرگاهان ، پس از استغفار و مناجـات بـا حـق ; بـا مولاـی خـویش نجـوا کرده ، در فراقش اشـک ریخته و برای ظهور حضـرتش دعـا می کننـد ; این حقیر کمترین را نیز ، از دعای خیرشان فراموش نفرمایند .

محمد حسین یوسفی

روز شهادت حضرت زهرا (علیها السلام)

۱۴۲۴ ه‍ ق .

استغفار ، تجربه ای شیرین

چه زیباست که انسان همه چیز را تجربه کند و اگر برایش امکان ندارد از تجربه دیگران استفاده کند .

شما که دوست دارید همه چیز را بیازمایید و چه بسا در این راه خسارت هایی را نیز بدوش کشید ، این بار بیایید فرمایش های خـدا و رسول و امامـان پـاک (علیهم السـلام)درباره توبه و اسـتغفار و بازگشت به سوی خـدا و امام زمان (علیه السـلام)را باور کنیـد و این تجربه دیرینه را در زندگی خویش به کار گیرید . و اگر کوچک ترین تردیدی دارید خود تجربه کنید ; چه آنچه از علم برتر است ، تجربه است !

اگر در زندگی خویش گرفتاری و آشـفتگی دارید ، و خود را از مشکلات زمانه و سختی های دوران غیبت در امان نمی بینید ، اگر تشنه دیدار امام زمانتان (علیه السلام) هستید و تحمّل فراق آن مولای مهربان

را ندارید ، از آثار شوم گناهان و پی آمدهای تلخِ تجاوز از حدود خداوند ، غافل نشوید و برکات ندامت از کردار ناشایست و اظهار پشیمانی از گناهان یعنی : استغفار را نادیده نگیرید .

آری ! آنان که دلباخته پرواز در آسمان زیبای معنویّت و شیفته صعود بر قله های رفیع موفقیّت ، و تشنه دیدار مولای خویش با عافیت اند ; باید از بار سنگین گناهان رهایی یافته ، به نقش حیاتی استغفار و پوزش از خداو امام زمان (علیه السلام) در زندگی خویش پی برده ، با شرائط ، موانع و رموزش آشنا شوند;(۱) سپس ندامت قلبی خود را به خدای مهربان اظهار کرده و با تکرار ذکر مبارک استغفار به آثار پر مادّی و برکات بی انتهای معنویش دست یافته ، (۲)و شیرینی اظهار ندامت را در ذائقه خویش تجربه کنند . آنگاه با اشتیاقی بی امان ، در جستجوی انواع بهتر استغفار برآمده و با تلاوت نسخه های گوناگونش ، مشام جانشان را به عطر دل انگیز آن معطّر ساخته ، دل رؤوف امام خویش را به خود مهربان تر کرده و از برکات دعای سحرگاه و استغفار نیمه شبش بهره مند گردند .

۱ . برای آشنایی بیشتر با شروط ، موانع و رموز استغفار به کتاب « تجربه شیرین ندامت » مراجعه فرمایید .

۲ . ما مجموع آثار مادی و برکات معنوی استغفار را در کتاب « تجربه شیرین ندامت » با تکیه بر آیات و روایات ، آورده ایم .

استغفار واقعی کدام است ؟

انسانی که گناه کرده و از جادّه مستقیم دین و ولایت به انحراف کشیده شده ،

با اندک تأمّلی در می یابد که اگر به سوی خدا و احکام نورانی اسلام و مکتب پر بار اهل بیت (علیهم السلام) روی آورد و با خدای خود آشتی کند ، خدا نیز از گذشته او چشم پوشیده و پشیمانی او را به عنوان کفّاره گناهانش پذیرفته و از عقوبت او صرف نظر می فرماید .

توبه و بازگشت به سوی خدا ، عبارت است از گرایش قلبی توبه کننده به نور معرفت و محبّت حقّ ، و راه یابی به سرچشمه زلال هدایت و سعادت ; و نشان آن ، ندامت باطنی و اظهارات شخص توبه کننده است .

و بهترین لفظ برای اظهار این ندامت ، همان ذکر « استغفار » است که خداوند در قرآن بدان سفارش کرده و از امّت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) خواسته است که از این راه ندامت خویش را اظهار کنند و از خدای خویش بخواهند که از تقصیر آنان در گذرد و باران رحمت و مغفرتش را بر پیکر روحشان فرود آورد .

در سوره آل عمران چنین می فرماید :

(وَالَّذينَ إِذا فَعَلُوا فاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللهَ فَاسْتَغْفَروا لِذُنُوبِهِمْ وَ مَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ اللهُ وَ لَمْ يُصِرُّوا عَلى ما فَعَلُوا وَ هُمْ يَعْلَمُونَ . أُولئِكَ جَزاؤُهُمْ مَغْفِرةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَ جَنّاتٌ تَجْرى مِنْ تَحْتِهَا الأَنْهارُ خالِدينَ فيها وَ نِعْمَ اَجْرُ الْعامِلينَ) . (١)

آن ها که وقتی عمل زشتی انجام دادند و یا به خود ستم کردند ، به یاد خدا افتاده و برای گناهان خویش از خداوند آمرزش طلبیدند ، و بر گناه خویش اصرار نورزیدند ، و چه

کسی جز خدا گناهان را می بخشد ؟ ایشان خوب می دانند (که اصرار بر گناه با استغفار سازش ندارد و جز خدا کسی گناهشان را نمی بخشد) ; پاداش اینان آمرزشی است از پروردگارشان ، و بهشت هایی است که زیر آن ها نهرهایی روان است و در آن جاودانه زندگی می کنند . و چه نیکوست پاداش کسانی که (برای خدا) کار می کنند .

۱ . سوره آل عمران ، آیه ۱۳۵ .

ذکر شریف استغفار در کلمات نورانی پیامبر

ذکر شریف استغفار در کلمات نورانی پیامبر واهل بیتش (علیهم السلام)با تعابیر گوناگون آمده است ، و هر تعبیری حاکی از اظهار ندامت نسبت به گناه خاصّی است که در طول هفته و ساعات شبانه روز به تعداد خاصّی بدان سفارش شده است ، که هر یک در جای خود آثار فراوانی را به دنبال دارد .

مهم ، همانگونه که در این آیه بدان اشاره گشته : این اظهار ندامت و پشیمانی در صورتی رنگ حقیقت به خود می گیرد که از دل برخاسته و در عمل نیز آثارش آشکار گردد . امّا کسی که در حال گناه ، یا مصمّم بر تکرار گناهی است و نسبت به آن استغفار می کند ، مثل کسی است که خدای خود را به باد تمسخر گرفته باشد .

امام صادق (علیه السلام) در سخن زیبایی به این نکته اشاره کرده ، می فرمایند :

اَلتّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ کَمَنْ لا ذَنْبَ لَهُ ، وَ الْمُقیمُ عَلی ذَنْب وَ هُوَ یَسْتَغْفِرُ کَالْمُسْتَهْزِءِ . (۱)

کسی که از گناهی توبه کند ، مثل کسی است که گناهی بر او نوشته نشده

است ; و کسی که گناهی را ادامه می دهد و در عین حال نسبت به آن استغفار می کند مثل کسی است که (خدای خودش را) مسخره می کند .

بی جهت نیست که در برخی روایات که حاوی دستور بعضی از نسخه های استغفار هستند این نکته یادآوری شده است ، که گفتن این استغفار در صورتی مؤثر است که گوینده نسبت به گذشته خود پشیمان شده و در دل ، حالت نفرتی نسبت به گناهش پیدا کند . (۲)

۱ . مستدرک سفینه البحار ، ج ۷ ، ص ۶۰۱ .

۲ . همین کتاب ، ص ۳۴ ۳۵ .

شرایط استغفار

امیرالمؤمنین (علیه السلام) در سخن پر باری ، شرایط جامع تری را برای تحقّق استغفار واقعی بیان می فرمایند که بسیار پر مغز و شایسته دقت و به کار گرفتن است و علما و دانشمندان در شرح و تفسیر آن سخنان فراوانی گفته اند . مرحوم سیّد رضی (ره) چنین روایت می کند :

مردی در محضر آن حضرت گفت : أَسْتَغْفِرُاللّه .

مولا به او فرمودند :

ثَکَلَتْکَ أُمُّکَ ، أَتَدْری مَا الْإِسْتِغْفارُ ، إِنَّ الإِسْتِغْفارَ

دَرَجَهُ الْعِلِّیِینَ ، و هُوَ إِسْمٌ واقِعٌ عَلی سِتِّ مَعان :

أَوَّلُها : النَّدْمُ عَلی ما مَضی .

و الثّانی : اَلْعَزْمُ عَلی تَرْکِ الْعَوْدِ عَلَیْهِ أَبَداً .

و الثّالِثُ : أَنْ تُؤَدّی إِلَی الْمَخْلُوقینَ حُقُوقَهُم حَتّی تَلْقَی اللّه أَمْلَسَ لَیْسَ عَلَیْکَ تَبِعَهٌ .

و الرّابِعُ : أَنْ تَعْمِدَ إِلی کُلِّ فَریضَه عَلَیْکَ ضَیَّعْتَها تُؤَدّی حَقَّها .

و الخامِسُ : أَنْ تَعْمِدَ إِلی اللَّحْمِ الَّذی نَبَتَ عَلَی

السُّحْتِ فَتُذیبَه بِالأَحْزانِ حَتّی تَلْصِقَ الْجِلْدَ بِالعَظْمِ وَ یُنْشَأُ بَیْنَهُما لَحْمٌ جَدیدٌ .

وَ السّادِسُ

: أَنْ تُذيقَ الجِسْمَ أَلَمَ الطّاعَهِ كَما أَذَقْتَه حَلاوَهَ المَعْصِيَهِ ، فَعِنْدَ ذلِکَ تَقُولُ : « أَسْتَغْفِرُاللهَ » . (١)

مادرت به عزایت بنشیند ، آیا می دانی معنای استغفار چیست ؟ به یقین استغفار درجه علیّین است . استغفار ، اسمی است که بر شش معنا استواراست .

نخستین آن ها : نسبت به گناه گذشته ات پیشیمان شوی .

دوّم : برای همیشه تصمیم بگیری که دیگر به سوی گناه گذشته باز نگردی .

سوم : حق تمام مردم را ادا کنی و خدا را در حالی ملاقات کنی که هیچ حقی از دیگران به گردنت نباشد .

چهارم : هر واجبی که از تو فوت گشته و ضایع شده است ، به جا آوری ، (قضا نموده) و حقش را ادا کنی .

پنجم : هر گوشتی که بر بدنت از مال حرام روییده ، با حُزن و اندوه های فراوان ، آن را آب نمایی به گونه ای که پوست را به استخوان بچسبانی ، تا از آن پس در جسم تو گوشت نو (از مال حلال) بروید .

ششم : سختی طاعت خدا را بر بدنت چشانده ، همان گونه که شیرینی گناه را به او چشاندی .

وقتی تمام این مراحل را طی کردی می گویی : (أَسْتَغْفِرُاللّه) « از خدا آمرزش می طلبم » .

البتّه روشن است که رعایت چهار مطلب اوّل در فرمایش امیرالمؤمنین (علیه السلام) ، شرط تحقق توبه و استغفار است که تا آن ها محقق نشوند توبه واقعی شکل نمی گیرد; و مطلب پنجم و ششم ، شرط کمال توبه و استغفار است; نه این

که اداء واجب ، متوقف بر آن باشـد . بلکه اگر کسـی بخواهد به کمال توبه دست یابد و تمام آثار کمالیّه و معنوی اسـتغفار را دریابد ، باید این دو نکته را نیز رعایت کند .

۱ . المحجه البیضاء ، ج ۷ ، ص ۶۳ ; نهج البلاغه ، حکمت ۴۱۷ ; وسائل الشّیعه ، ج ۱۶ ، ص ۷۷ .

انواع استغفار و برکات آنها

مقدمه

یکی از پرسـش هـای مهم در زمینه اسـتغفار ، این است : چگـونه اسـتغفار کنیم ؟ و چه اسـتغفاری مجرب تر است ، و مـا را در دست یافتن به آثار و برکات استغفار زودتر به مقصد می رساند ؟

پاسـخ این سـؤال به صـورت پراکنـده در الهامـات پیـامبر و اهـل بیت پـاکش (علیهم السـلام) آمـده است ، و بـا توجّه به موارد گوناگونی که ، به تلاوت نسـخه های متفاوت اسـتغفار سـفارش شده ، به میزان فهم و ظرفیّت اشخاص ، برای هر نوع استغفار ، آثار خاصّی ذکر گردیـده است . و هر یک جایگاه ویژه ای دارد و اثر خاصّی را ایفا می کند . و در اکثر موارد آثار مشترکی نیز دارند .

این بدان خاطر است که همانگونه که بدن انسان ، به غذاها ، میوه ها ، سبزی ها و نوشیدنی های مختلف احتیاج دارد ; تا انواع ویتـامین های لازم بـدن تأمین شود . و اکتفا کردن به یک نوع خوردنی یا نوشـیدنی ، باعث نارسایی ها و کمبودهایی در بـدن گشته و سلامت جسم او را به خطر می اندازد ; روح بشر نیز محتاج به انواع عبادات ، اذکار و ادعیه است ;

که هر نوعی از آن ها مکمّل نوع دیگر است و از تأثیر آن ها در شادابی و سبکبالی روح انسان ، نباید غافل گشت .

در مورد استغفار نیز ، این مسأله رعایت شده است . از آن جا که گناهان انواع مختلفی دارند ، هر گناهی استغفاری مخصوص لازم دارد ; در تعالیم نورانی قرآن و اهل بیت (علیهم السلام)به تلاوت استغفارهای گوناگونی سفارش شده است .

در نسخه های استغفار که از معصومین (علیهم السلام)رسیده است ، به مناسبت های گوناگون نوع خاصّی از آن ذکر گردیده است که باید قرائت شود . همچنین در بسیاری از موارد ، زمان و تعداد آن نیز مشخص شده است . پس شایسته است ، انسانی که شیفته کمال و در جستجوی گل های هدایت است ، در گلستان استغفار قدم گذارده و از هر شاخه ای گلی چیده و مشام جانش را به انواع عطرهای دل انگیزش ، معطر سازد .

توجّه به فرازهای متفاوت این ذکر پر بار و تلاوت انواع گوناگونش ، هستی انسان را از زندان تاریک گناهان رهانیده و دل و جانش را به انوار سخنان نورانی معصومین (علیهم السلام) ، روشن می سازد .

ما در اینجا نمونه های مختلف استغفار ، همراه با زمان تلاوت و آثار و برکات هر یک را به طور اختصار یادآور شده و در لابلای بحث ، به استغفارهای مجرّب نیز ، اشاره ای خواهیم داشت :

نمونه اول

زمان تلاوت : تا هفت ساعت بعد از گناه

اثر و پاداش : گناه در نامه عمل نوشته نمی شود

امام صادق (علیه السلام) می فرمایند

:

کسی که مرتکب گناهی می گردد ، هفت ساعت به او

مهلت داده می شود ، اگر سه مرتبه گفت :

« أَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذى لا إِلهَ إِلاّ هُو الْحَىُّ الْقَيُّومُ » .

« از خداوند ، طلب آمرزش می کنم ، خدائی که معبودی جز او نیست زنده ای ازلی و ابدی و سرپرستی بی همتا است » ; آن گناه در نامه عملش نوشته نمی شود . (۱)

در حدیث دیگر ، امام صادق (علیه السلام) همین پاداش را برای این نوع استغفار ، با مختصر اضافه ای ، بیان می کنند ، متن استغفار در این روایت چنین است :

أَسْتَغْفِرُ اللهَ الَّذى لا إِلهَ إِلاّ هُو الْحَىُّ الْقَيُّومُ ذُوالجَلالِ وَ الإِكْرامِ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ . (۲)

« از خداوند ، طلب آمرزش می کنم ، خدائی که معبودی جز او نیست زنده ای ازلی و ابدی ، سرپرستی بی همتا و صاحب جلالت و جوانمردی است به سوی او توبه می کنم » .

این اثر در روایتی ، برای استغفار دیگری نیز بیان گردیده است ، متن استغفار در این روایت چنین آمده است :

« أَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذى لا إِلهَ إِلاّ هُو ، عالمُ الْغَيْبِ والشَّهادَه ، العَزيزُ الحَكيمُ ، الغَفُورُ الرَّحيمُ ، ذُوالجَلالِ وَ الإِكْرامِ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ » . (۳)

« از خداوند ، طلب آمرزش می کنم ، خدائی که معبودی جز او نیست ، دانای نهان و آشکار ، ارجمند و نیرومند و صاحب حکمت است ; (نسبت به گنهکاران) بسیار آمرزنده و (نسبت به مؤمنان) بسیار مهربان و صاحب جلالت و جوانمردی است . و به سوی او توبه می

کنم » .

۱ . کافی ، ج ۲ ، ص ۴۳۷ .

۲ . کافی ، ج ۲ ، ص ۴۳۸ ; وسائل الشّیعه ، ج ۱۶ ، ص ۶۵ .

۳ . کافی ، ج ۲ ، ص ۴۲۹ ۴۳۰ .

نمونه دوم

زمان تلاوت : بعد از نماز واجب

اثر و پاداش : بخشش تمام گناهان

امام باقر (علیه السلام) می فرمایند :

هر کس بعد از نماز واجب و قبل از آن که از حالت نماز خارج شده و پایش را تکان دهد ; بگوید :

« أَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذی لا إِلهَ إِلاّ هُو الْحَیُّ الْقَیُّومُ ذُوالجَلالِ وَ الإِکْرامِ وَ أَتُوبُ إِلَیْهِ »

« از خداونـد ، آمرزش می طلبـم ، خـدائی کـه معبـودی جز او نیست ، زنـده ای ازلی و ابـدی و سـرپرستی بی همتـا و صـاحب جلالت و جوانمردی است به سوی او توبه می کنم » .

خداوند همه گناهانش را می آمرزد ، اگر چه گناهانش به اندازه کف دریا باشد . (۱)

۱ . کافی ، ج ۲ ، ص ۵۲۱ .

نمونه سوم

زمان تلاوت : لحظه سوار شدن بر مرکب

اثر و پاداش : آمرزش تمام گناهان

رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) در ضمن سفارش هایشان به امیرالمؤمنین (علیه السلام)می فرمایند :

ای علی ، هر کس هنگامی که سوار مرکب شد ، آیه الکرسی را تلاوت کند و سپس بگوید :

« أَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذی لا إِلهَ إِلاّ هُو الْحَیُّ الْقَیُّومُ وَ أَتُوبُ إِلَیْهِ ، اَللّهُمَّ اغْفِرْلی ذُنُوبی ، إِنَّهُ لا یَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاّ أَنْتَ » .

« از خداونـد ، آمرزش می طلبم ، خدائی که معبودی جز او نیست زنده ای ازلی و ابدی ، سـرپرستی بی همتا است ، و به سوی او توبه می کنم . خدایا گناهانم را ببخش ، که کسی جز تو گناهان را نمی بخشد » .

سیّدالکریم (خداوند) خطاب به ملائکه می فرماید :

ای فرشتگان

من ، بنده من می داند که غیر از من کسی گناهان او را نمی بخشد . شما شاهد باشید که من همه گناهان او را آمرزیدم . (۱)

۱ . بحارالأنوار ، ج ۷۳ ، ص ۲۹۴ .

نمونه سوم

زمان تلاوت : هنگام خوابیدن

اثر و پاداش : آمرزش همه گناهان هر چند زیاد باشد

پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) می فرمایند :

هر کس هنگامی که برای خوابیدن به بستر می رود ، سه مرتبه بگوید :

« أَستَغْفِرُاللهَ الَّذى لا إِلهَ إِلاّ هُو الْحَىُّ الْقَيُّومُ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ »

خداوند همه گناهان او را می بخشد ، اگر چه گناهانش مثل کف دریا ، به تعداد برگ درختان و ریگ های انباشته بیابان و به عدد روزهای دنیا باشد . (۱)

۱ . بحارالأنوار ، ج ۷۳ ، ص ۲۰۴ .

نمونه چهارم

زمان تلاوت : در طول شبانه روز

اثر و پاداش : آمرزش چهل گناه کبیره در شبانه روز

امام صادق (علیه السلام) می فرمایند :

هر مؤمنی که شبانه روز چهل گناه کبیره انجام دهد و با حالت ندامت و پشیمانی (از کردار زشت خویش) بگوید :

« أَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذى لا إِلهَ إِلاّ هُو الْحَىُّ الْقَيُّومُ بَديعُ السَّماواتِ وَ الأَرْضِ ، ذُوالجَلالِ وَ الإِكْرامِ ، وَ أَسْأَلُهُ أَنْ يُصَلِّيَ عَلى مُحَمَّد و آلِ مُحَمَّد وَ اَنْ يَتُوبَ عَلَيَّ » .

« از خداوند ، طلب آمرزش می کنم ، خدائی که معبودی جز او نیست ، زنده ای ازلی و ابدی ، سرپرستی بی همتا ، پدید آورنده آسمان ها و زمین و صاحب جلالت و جوانمردی است . از او می خواهم که بر محمّد و آل محمّد درود فرستد و توبه مرا بپذیرد » .

خداوند همه گناهان او را می بخشد و کسی که در روز بیش از چهل گناه کبیره انجام دهد خیری در او نیست . (۱)

کافی ، ج ۲ ، ص ۴۳۸ ; بحارالأنوار ، ج ۸۴ ، ۱ .

نمونه پنجم

زمان تلاوت : هر روز بعد از نماز عصر

اثر و پاداش : دو فرشته مأمور ، نامه اعمال زشت را پاره می کنند

رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) می فرمایند :

هر کس بعد از نماز عصر هر روز ، روزی یک بار بگوید :

« أَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذی لا إِلهَ إِلاّ هُو الْحَیُّ الْقَیُّومُ ، الرَّحْمنُ الرَّحیمُ ، ذُوالجَلالِ وَ الإِکْرام ، وَ أَسْأَلُهُ اَنْ یَتُوبُ عَلَیَّ تَوْبَهً عَبد ذَلیل خاضِع فَقیر بائِس مِسْکین (مُسْتَکین) مُسْتَجیر لایَمْلِکُ لِنَفْسِهِ نَفْعاً وَ لاضَرّاً وَ لا مَوْتاً وَ لا حَیاهً وَ لانُشُوراً » .

« از خداونـد ، طلب آمرزش می کنم ، خـدائی که معبودی جز او نیست ، زنـده ای ازلی و ابـدی ، بخشـنده و مهربان ، صاحب جلالت و جوانمردی است . و از او می خواهم که توبه مرا بپـذیرد ، بسان (پـذیرش) توبه بنده خواری که فروتن و تهیدست ، نیازمند و درمانده ، و حقیر و پناهنده گشته ، و مالک هیچ سود و زیان ، مرگ و حیات و دوباره زنده شدنی نیست » .

خداوند به دو ملک مأمور او دستور می دهد که نامه کردار زشت او را ، هر چه هست ، پاره کنند . (۱)

۱ . مستدرک الوسائل ، ج ۵ ، ص ۱۲۰ .

نمونه ششم

زمان تلاوت : تا دو ماه ، روزی چهارصد مرتبه

اثر و پاداش : دست یافتن به گنجی از علم یا مال

امام صادق (علیه السلام) می فرمایند :

هر کس تا دو ماه روزی چهارصد بار پی در پی بگوید :

« أَسْتَغْفِرُ اللهَ الَّذی لا إِلهَ

إِلاّ هُو الرَّحْمنُ الرَّحيمُ ، الْحَيُّ الْقَيُّومُ ، بَديعُ السَّماواتِ وَ الأرْضِ ، مِنْ جَميعِ ظُلْمی وَ جُرْمی و إِسْرافی عَلی نَفْسی وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ . »

« از خداونـد ، طلب آمرزش می کنم ، خـدائی که معبودی جز او نیست ، زنـده ای ازلی و ابـدی ، سـرپرستی بی همتـا و پـدید آورنـده آسـمان ها و زمین است . از همه سـتمی که به خود کرده و جرمی که مرتکب گشـته ام و اسـراف و زیاده روی که بر نَفْس خویش روا داشته ام (آمرزش طلبیده) و به سوی او باز می گردم » ;

یا گنجی از علم و دانش به او داده می شود ، یا گنجی از مال و ثروت روزیش می گردد . (۱)

۱ . وسائل الشّیعه ، ج ۷، ص ۲۲۵ .

نمونه هفتم

زمان تلاوت : سحر ، در قنوت نماز وتر

اثر و پاداش :

۱-آمرزش خدا برای انسان واجب می شود

۲- نام او جزو استغفارگویان در سحر نوشته می شود

امام صادق (علیه السلام) در حدیث زیبایی می فرمایند :

هر کس در نماز وتر (یک رکعت آخر نماز شب ، هنگام قنوت) هفتاد مرتبه بگوید :

« أَسْتَغْفِرُاللّه رَبّی وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ »

و مـدّت یک سال هر شب بر آن مداومت نماید ، خداوند در نزد خویش او را از اسـتغفار گویان در سـحرگان ، می نویسد ، و آمرزش و مغفرت خدا برایش واجب می شود . (۱)

استغفار پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) در نماز شب همین استغفار بوده است . علاوه بر این ، حضرتش روزی هفتاد

مرتبه می فرمودند : « أَسْتَغْفِرُاللّهَ رَبّی وَأَتُوبُ إِلَیْهِ » و اهل بیت آن حضرت (علیهم السلام) و صالحین از اصحابشان نیز به همین روش عمل می کردند . (۲)

۱ . وسائل الشّیعه ، ج ۶ ، ص ۲۷۹ ; من لایحضره الفقیه ، ج ۱ ، ص ۴۸۹ .

۲ . وسائل الشّیعه ، ج ۱۶ ، ص ۸۱ .

نمونه هشتم

زمان تلاوت : هر روز ، روزی هفتاد مرتبه

اثر و پاداش : خدا هفتصد گناه او را می آمرزد

امام صادق (علیه السلام) می فرمایند :

هر کسی روزی هفتاد بار بگوید : « أَسْتَغْفِرُ اللّهَ » خداوند هفت صد گناه او را می آمرزد . و در بنده ای که روزی هفت صد گناه می کند ، خیری نیست . (۱)

در اهمیّت و شرافت این ذکر همین بس که امام صادق (علیه السلام)می فرمایند :

برنامه رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) چنین بود که روزی هفتاد بار ، بدین صورت استغفار کرده و هفتاد مرتبه به سوی خدا توبه می کردند . (۲)

۱ . کافی ، ج ۲ ، ص ۴۳۹ .

۲ . کافی ، ج ۲ ، ص ۵۰۴ .

نمونه نهم

زمان تلاوت : بعد از نماز صبح تا طلوع آفتاب

اثر و پاداش : دست یافتن به ثروت بی گمان

ابی جعفر شامی گوید : در شام مردی به نام هلقام بود ، او این حدیث را برایم نقل کرد :

خدمت مولایم موسی بن جعفر (علیهما السلام) رفتم و عرض کردم : به من دعایی تعلیم نمایید که جامع دنیا و آخرت باشد و مختصر هم باشد .

امام (علیه السلام) فرمودند :

بعد از نماز صبح تا طلوع آفتاب این ذکر را بگو :

« سُبْحانَ اللهِ العَظیمِ وَ بِحَمْدِهِ ، أَسْتَغْفِرُ اللهَ ، وَ أَسْأَلُهُ مِنْ فَضْلِهِ »

« منزّه است خدائی که با عظمت است و به حمد و ستایش او مشغولم ، از خداوند آمرزش می طلبم و از فضل و عنایتش سؤال می کنم » .

هلقام گفت : وضعیّت من در میان خانـدانم از همه بـدتر بود ، نمی دانم چه شد که (بعد از تلاوت این ذکر شـریف) ناگهان ارثی از طرف شخصـی به من رسـید که فکر نمی کردم بین او و من پیونـد خویشاوندی باشد ، به حدّی وضع مالی و اقتصادیم رونق یافت که امروز توانگرترین فرد در میان بستگان خود هستم ، این برکات نبود مگر به خاطر آنچه بنده صالح خدا ، مولایم حضرت موسی بن جعفر (علیهما السلام) به من آموخت . (۱)

۱ . کافی ، ج ۲ ، ص ۵۵۰ .

نمونه دهم

زمان تلاوت : شب عید فطر بعد از دو رکعت نماز

اثر و پاداش : روا گشتن حاجت ، آمرزش تمام گناهان

حـارث اعور گویـد : عـادت مولاـیم امیرالمؤمنین (علیه السـلام) این بود که شب عیـد فطر ، دو رکعت نمـاز می خواندنـد ، در رکعت اوّل بعـد از حمد هزار مرتبه سوره توحید و در رکعت دوم بعد از حمد یک مرتبه آن را تلاوت می فرمودند ، سـپس به رکوع می رفتند و پس از آن سجده می کردند و بعد از سلام نماز به سجده می رفتند و صد بار می گفتند : « أَتُوبُ إِلَی اللهِ »

سپس می فرمودند :

« یا ذَالمَنِّ وَ الجُودِ ، یا ذَا المَنِّ وَ الطَّوْلِ ، یا مُصْطَفِیَ مُحَمَّد ، صَلِّ عَلی مُحَمَّد وَ آلِهِ وَ افْعَلْ بی کَذا و کَذا »

« ای خـدائی که صاحب منّت و سـخاوتی ، ای خـداوئی که صاحب انعام و برتری هستی ، ای برانگیزنـده محمّـد ، بر محمّـد و آلش درود فرست

و با من چنین و چنان کن (حاجتم را برآور » .

و چون سر از سجده بر می داشتند ، چهره نورانیشان را به طرف ما برگردانده و می فرمودند :

« وَالَّذی نَفْسی بِیَدِهِ لا یَفْعَلُها أَحَدٌ یَسْأَلُ اللهَ تَعالی شَیْئاً إِلاّ أَعْطاهُ ، فَلَوْ أَتاهُ مِنَ الذُّنُوبِ بِعَدَدِ رَمْلِ عالِجٍ ، غَفَرَاللهُ تَعالی لَهُ . »

سوگند به آن کس که جان من در دست اوست ، هیچ کس این عمل را انجام نمی دهد و از خدا حاجتی نمی خواهد مگر این که خدا حاجتش را به او عطا می فرماید . اگر کسی با کوله باری از گناه به تعداد ریگ های روی هم انباشته شده ، به درگاه او روی آورد (و این ذکر را بگوید) ، خدا او را می آمرزد . (۱)

۱ . بحارالأنوار ، ج ۸۸ ، ص ۱۲۰ .

نمونه یازدهم

زمان تلاوت : شب قدر بعد از نماز مغرب و عشا

اثر و پاداش : برآورده شدن حاجت

حسن بن راشد حدیثی را از امام صادق (علیه السلام) نقل می کند که بعضی از اعمال شب قدر را در آن بیان می کنند ،

در بخشی از آن می فرمایند :

وقتی نماز مغرب و عشایت را خواندی ، دستهایت را بلند کن و بگو :

« یا ذَالمَنِّ یا ذَا الطَّوْلِ (والطَّوْلِ) یا ذَالجُودِ یا مُصْطَفِی مُحَمَّد وَ ناصِرَهُ ، صَلِّ عَلی مُحَمَّد وَ آلِهِ وَ اغْفِرْلی کُلَّ ذَنْب اَحْصَیْتَه وَ هُوَ عِنْدَکَ فی کِتاب مُبین . »

« ای خدائی که صاحب نعمت هستی و بر بندگانت منّت داری ، ای کسی که صاحب

برتری هستی ، ای کسی که صاحب جود و سخاوتی ، ای برانگیزنده محمّد و یاور او ، بر محمّد و آلش درود فرست و هر گناهی (که از من سر زده و) تو آن را شماره کرده ای و در نزد تو در کتاب مبین ثبت گردیده است ، ببخشای » .

سپس به سجده رفته و صد بار در حال سجده می گویی : « أَتُوبُ إِلَى اللهِ » .

بعد حاجتت را می خواهی انشاءالله برآورده می شود . (۱)

چقدر مناسب و بجاست که منتظران و دلباختگان امام زمان (علیه السلام) بعد از انجام این عمل در شب عید فطر و شبهای قدر ، که وعده استجابت داده شده است ، تعجیل ظهور مولای مظلوم خویش را از خدا بخواهند و این دعا را ورد زبان خویش ساخته و بگویند :

« اَللّهُمَّ عَجِّلْ لِوَلِيِّكَ الْفَرَج »

به این امید که آن یار سفر کرده دعا کنندگان برای ظهورش را از دعای خویش بهره مند سازد ; آن ها را از خاطر عاطرش دور نگرداند و برای گناهانشان استغفار نماید .

۱ الاقبال ، ص ۲۷۱ .

نمونه دوازدهم

زمان تلاوت : ماه رجب

اثر و پاداش :

۱- گوینده آن عاقبت به خیر می گردد

۲- پاداش صد شهید برایش نوشته می شود

۳- در قیامت به آرزویش می رسد

پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله) فرمودند :

هر کس در ماه رجب صد بار بگوید :

أَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذى لا إِلهَ إِلاّ هُو وَحْدَهُ لا شَريكَ لَهُ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ .

و آن را با صدقه ای ختم کند ، خداوند عاقبت او را به رحمت و

آمرزش خودش ، ختم می فرماید .

و هر کس این استغفار را چهار صد بار بگوید ، خداوند پاداش صد شهید را برایش می نویسد و زمانی که در قیامت خدا را ملاقات کند ، خداوند به او می گوید : تو به سلطنت من اقرار کردی ، اکنون هر آرزویی داری از من بخواه تا به تو عطا کنم ، به راستی که قدرتمندی غیر من نیست . (۱)

۱ . وسائل الشّیعه ، ج ۱۰ ، ص ۴۸۴ .

نمونه سیزدهم

زمان تلاوت : هر صبح و شب در ماه رجب

اثر و پاداش :

۱- در حالی می میرد که خداوند از او راضی است

۲- آتش قیامت او را فرا نمی گیرد

سیّد بن طاووس در کتاب اقبال گوید : در روایتی چنین آمده است :

هر کس در ماه رجب از خدا آمرزش طلبد ، استغفار کرده و از خدا درخواست توبه کند و هفتاد مرتبه در صبح و هفتاد مرتبه در شب بگوید : « أَسْتَغْفِرُاللهَ وَ أتُوبُ إِلَیْهِ » و بعد از آن که هفتاد مرتبه تمام شد ، دست هایش را بلند کرده و بگوید : « اَللّهُمَّ اغْفِرْلی وَتُبْ عَلَیَّ » اگر در ماه رجب بمیرد ، در حالی از دنیا رفته است که خدا از او راضی است و از برکت ماه رجب آتش او را فرا نمی گیرد . (۱)

۱ . وسائل الشّیعه ، ج ۱۰ ، ص ۴۸۴ .

نمونه چهاردهم

زمان تلاوت : هر روز ماه شعبان

اثر و پاداش :

۱- نامه برائت از آتش به انسان داده می شود

۲- مجوز عبور از صراط برایش نوشته می شود

۳- در دارالقرار ساکن می گردد

۴- استغفارش هزار برابر پاداش داده می شود

ریان بن صلت گوید : از مولایم علی بن موسی الرّضا (علیه السلام)شنیدم که می فرمودند :

هر کس در هر روز ماه شعبان ، هفتاد بار بگوید : « أَسْتَغْفِرُاللهَ وَأَسْأَلُهُ التَّوبَهَ »

خداوند نامه ای به عنوان برائت از آتش برایش می نویسد و مجوّزی برای عبور از صراط برای او صادر می کند و او را در دارالقرار (بهشت) ساکن می نماید . (۱)

گفتن این استغفار ، اگر در ماه شعبان باشد هزار برابر استغفار در ماه های دیگر است . و برترین عمل در این ماه شمرده شده است .

ابراهیم بن میمون گوید : از امام صادق (علیه السلام) سؤال کردم : برترین دعا در ماه شعبان چیست ؟

فرمودند : « استغفار » . آن گاه فرمودند :

هر کس در ماه شعبان روزی هفتاد بار استغفار بگوید مثل کسی است که در ماه های دیگر غیر از ماه شعبان هفتاد هزار بار استغفار گفته است .

من گفتم : چگونه در این ماه استغفار کنم ؟

فرمودند : بگو : « أَسْتَغْفِرُ اللهَ وَ أَسْأَلُهُ التَّوبَهَ » . (۲)

در اهمیت این استغفار همین بس که امام رضا (علیه السلام)می فرماید :

هر کس در ماه شعبان ، روزی هفتاد بار استغفار کند ، خداوند روز قیامت او را همراه رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) محشور می گرداند و بر خدا واجب می شود او را گرامی بدارد . (۳)

۱ . وسائل الشّیعه ، ج ۱۰ ، ص ۵۰۹ .

۲ . وسائل الشّیعه ، ج ۱۰ ، ص ۵۱۱ .

۳ بحارالأنوار ، ج ۹۴ ، ص ۷۲ .

نمونه پانزدهم

زمان تلاوت : روز جمعه ، بعداز عصر

اثر و پاداش :

۱- باعث آمرزش گناه گذشته انسان می شود

۲- از گناه در آینده محفوظ می ماند

۳- اگر گناهی نداشته باشد ، خدا پدر و مادرش رامی آمرزد

امام صادق (علیه السلام)می فرمایند :

هر کس بعد از عصر روز جمعه هفتاد مرتبه بگوید : « أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ » .

خداوند گناه گذشته او را می آمرزد

و در باقی مانده عمرش او را از گناه حفظ می کند و چنانچه گناهی نداشته باشد ، گناهان پدر و مادرش را می بخشد . (۱)

۱ . بحارالأنوار ، ج ۸۷، ص ۹۱ .

نمونه شانزدهم

زمان تلاوت : سحر ، قنوت نماز وتر

اثر و پاداش :

۱- وجوب آمرزش خداوند را در پی دارد

۲- بهشت برای انسان واجب می شود

۳- نامش در شمار استغفار گویان در سحرها نوشته می شود

امام صادق (علیه السلام) می فرمایند :

کسی که در آخر (قنوت) نماز وتر در سحر ، هفتاد بار بگوید :

« أَسْتَغْفِرُاللهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ »

آمرزش (خداوند) برای او واجب می شود . (۱)

و نیز در سخن زیبای دیگری می فرمایند :

اگر این ذکر را هفتاد بار در حال ایستاده در (قنوت) نماز وترش بگوید ، و یک سال بر آن مواظبت کند ، (نام او) نزد خداوند در شمار استغفارگویان در سحرها نوشته می شود و بهشت برایش واجب می گردد . (۲)

۱ و ۲ . مستدرک الوسائل ، ج ۴ ، ص ۴۰۷ .

نمونه هفدهم

زمان تلاوت : هنگام بروز مشکلات و سختی ها

اثر و پاداش : گشایش در امور و حلّ مشکلات سخت

پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) در حدیث زیبایی می فرمایند :

هر کس مشکلی طاقت فرسا پیدا کرد ، یا مصیبتی سخت بر او وارد شد ، یا در زندگی به تنگنا افتاد ، سی هزار بار بگوید :

« أَسْتَغْفِرُاللهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ »

در این صورت خداوند گره از کارش می گشاید و گشایشی در زندگی او قرار می دهد . (۱)

تلاوت این استغفار در حلّ معضلات سخت زندگی به تجربه رسیده است و گره های کور بسیاری از افراد ، با همین ذکر باز شده است ! آنچه مهم به نظر می رسد

تعداد آن است که در حدیث فوق سی هزار بار ذکر شده است و اشخاص متعددی با تلاوت آن به این تعداد ، به حوایج خود دست یافته اند .

چه زیبا است ! که شیعه گنهکاری ، به نیّت بر طرف شدن موانع فرج مولای عزیزش که گناه شیعیان یکی از آن ها است همین استغفار را به تعداد مذکور سی هزار بار در اوقات استجابت دعا ، تلاوت کند ; تا هم گناهش ریخته و غمی از دل مولای غریبش برداشته شود و هم مقدّمات خلاصی یوسف زندانی فاطمه (علیها السلام) را از زندان غیبت فراهم کرده باشد ! و در ضمن خداوند گره از کارش بگشاید .

۱ . مستدرک الوسائل ، ج ۱۲ ، ص ۱۴۳ .

نمونه هجدهم

زمان تلاوت : روز جمعه ، بعد از نافله صبح

اثر و پاداش : خانه ای در بهشت برای گوینده استغفار

ابی حمزه گوید : از امام صادق (علیه السلام) شنیدم می فرمودند :

کسی که بعد از دو رکعت نافله صبح قبل نماز واجب روز جمعه ، صد بار بگوید :

« سُبْحانَ رَبّی وَ بِحَمْدِهِ وَ أَسْتَغْفِرُ رَبّی وَ أتُوبُ إِلَیْهِ »

خداوند منزلی در بهشت برایش بنا می کند . (۱)

۱ . بحارالأنوار ، ج ۸۷، ص ۱۸ .

نمونه نوزدهم

زمان تلاوت : شب یا روز در طول سال

اثر و پاداش :

۱- همه گناهان آمرزیده می شود

۲- گوینده آن هیچ گاه فقیر نمی شود .

۳- به تعداد آنچه در آسمان و زمین است ، برایش حسنات نوشته می شود .

۴- اگر در شب یا روزی که این استغفار را تلاوت کرده بمیرد وارد بهشت می گردد .

رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) در فضیلت این استغفار می فرمایند :

خداوند گناهان صاحب این استغفار را می آمرزد ، اگر چه گناهان او آسمان ها و زمین های هفتگانه را پر کرده باشد ، به سنگینی کوه ها و عدد قطرات باران ، و به تعداد آنچه در بیابان و دریا است ; باشد . و به همین اندازه برای کسی که این استغفار را تلاوت کند ، حسنات نوشته می شود . و چنانچه بنده ای ، در شب یا روزی که این استغفار را قرائت می نماید ، بمیرد ، داخل بهشت می شود و هیچ گاه فقیر نمی گردد . (۱)

متن این استغفار چنین است :

« اَللّهُمَّ

اِنّى اَسْتَغْفِرُکَ مِمّا تُبْتُ اِلَيْکَ مِنْهُ ثُمَّ عُدْتُ فيهِ ، وَ اَسْتَغْفِرُکَ لِما اَرَدْتُ بِهِ وَجْهَکَ فَخالَطَنى فيهِ ما لَيْسَ لَکَ ، وَ اَسْتَغْفِرُکَ لِلنِّعَمِ الَّتى مَنَنْتَ بِها عَلَيَّ فَقَوِيْتُ بِها عَلى مَعاصيک .

أَسْتَغْفِرُ اللهَ الَّذى لا إِلهَ إِلاّ هُوَ الحَيُّ الْقَيُّومُ ، عالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَةِ الرَّحْمنُ الرَّحيمُ ، لِکُلِّ ذَنْب اَذْنَبْتُهُ وَ لِکُلِّ مَعْصِيَه ارْتَکَبْتُها .

اَللّهُمَّ ارْزُقْنى عَقْلاً کامِلاً ، وَ عَزْماً ثابِتاً ، (۲) وَ لُبّاً راجِحاً ، وَ قَلْبا زَکِيّاً ، (۳) وَ عِلْماً کَثيراً ، وَ اَدَباً بارِعاً ، وَاجْعَلْ ذلکَ کُلَّهُ لى ، وَ لا تَجْعَلْهُ عَلَيَّ بِرَحْمَتِکَ يا اَرْحَمَ الرّاحِمينَ » .

« خداونـدا ، از گنـاهی آمرزش می طلبم که از آن به سـوی تـو توبه کردم ، سـپس به سوی آن بـاز گشـتم ، از تو آمرزش می جـویم برای عملی که در انجـامش تـو را اراده نمـودم سـپس در نیّت من چیزی راه یـافت که برای تـو نبـود ، از تو آمرزش می خواهم برای نعمتهایی که آن ها را بر من منّت نهادی ولی من از آن ها برای نافرمانی های تو نیرو گرفتم .

از خـدائی طلـب آمرزش می کنم که معبـودی جز او نیست ، زنـده ای ازلی و ابـدی ، سـرپرستی بی همتـا ، دانـایی به پنهـان و آشـکار و بخشـنده ای مهربـان است . از او برای هر گناهی که انجامش داده و هر معصـیتی که مرتکبش شـده ام ، آمرزش می طلبم .

خدایا به من عقل کامل ، اراده پا بر جا ، عقل برتر ، قلب پاکیزه ، علم فراوان و ادب نیکو عطا فرما ، و همه این

نعمت ها را به سود من قرار ده و بر ضرر من قرار مده ، به رحمت خودت ای مهربان ترین مهربانان » .

سپس پنج مرتبه می گویی :

« أَسْتَغْفِرُ اللهَ الَّذی لا إِلهَ إِلاّ هُو الْحَیُّ الْقَیُّومُ وَ أَتُوبُ إِلَیْهِ » . (۴)

« از خدائی آمرزش می طلبم که معبودی جز او نیست ، زنده ای ازلی و ابدی و سر پرستی بی همتا است و به سوی او باز می گردم » .

۱ . بحارالأنوار ، ج ۸۴، ص ۳۲۶.

۲ . ثاقباً (مصباح الکفعمی و البحار والعلویه) .

۳ . ذاکیاً (مصباح الکفعمی) .

۴ . بحارالأنوار ، ج ۸۴، ص ۳۲۶.

نمونه بیستم

آثار وبرکات

زمان تلاوت : شب قبل از خواب

اثر و پاداش :

۱- آمرزش تمام گناهان

۲- برآورده شدن خواسته های انسان

۳- ازدیاد مال و ثروت

۴- یافتن اولاد خوب و سالم

استغفاری که در صفحات آینده از نظرتان می گذرد ، تلاوت آن برای برطرف کردن بسیاری از مشکلات ، و برآورده شدن بسیاری از خواسته های انسان به تجربه ثابت شده است . امیرالمؤمنین (علیه السلام) متن این استغفار را به دست مبارک خود نوشته و به فردی که دستش از مال دنیا تهی شده بود دادند ، و او هم طبق دستور حضرت عمل کرد و به ثروت انبوهی دست یافت .

افراد زیادی از خواندن این استغفار برای حل مشکلات اقتصادی خویش نتیجه گرفته اند و گره های کور زندگی خود را با

تلاوت آن باز نموده اند .

بسیار به جاست که دوستان امیرالمؤمنین (علیه السلام) با تلاوت آن به

خواسته های مادی و معنویِ خویش برسند و از فیوضات آن بهره مند گردند .

ما ابتدا اصل داستان را که از امام رضا (علیه السلام) روایت شده است ، برای خوانندگان محترم نقل می کنیم و سپس متن زیبای دستخطّ مولا امیرالمؤمنین (علیه السلام) را با مضامین بلندی که دارد ، خدمت دوستداران ولایت و شیعیان امیرالمؤمنین (علیه السلام)تقدیم می کنیم .

امام رضا (علیه السلام) از پدرانشان از امام سجاد (علیه السلام) و آن حضرت از پدرشان امام حسین (علیه السلام) چنین روایت می فرمایند :

یک روز در خدمت پدرم امیرالمؤمنین (علیه السلام)نشسته بودم که مرد عربی خدمت آن حضرت رسید و اظهار کرد :

ای امیرمؤمنان من مردی عیال مندم و بهره ای از مال دنیا ندارم . امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمودند : چرا استغفار نمی کنی تا حالت خوب شود ؟

مرد عرب گفت : یا امیرالمؤمنین من استغفار زیاد کردم و تغییر و افزایشی در وضع خود ندیدم .

امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمودند : خداوند در قرآن می فرماید :

(اِسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ اِنَّهُ كانَ غَفّاراً * يُرْسِلِ السَّماءَ عَلَيْكُمْ مِدْراراً * وَ يُمْدِدْكُمْ بِاَمْوال وَ بَنِينَ وَ يَجْعَلْ لَكُمْ جَنّات وَ يَجْعَلْ لَكُمْ اَنْهاراً (۱) .)

« از خدا طلب عفو و بخشش کنید که او آمرزنده است و اگر چنین کنید از آسمان باران رحمتش را برای شما پیاپی فرو می فرستد و شما را با اموال و فرزندان متعدّد کمک می کند و باغ های سرسبز و خرّم و رودهای جاری و خوشگوار برایتان فراهم می سازد» .

آن گاه فرمودند : من استغفاری را به تو یاد

می دهم که هنگـام خواب بایـد آن را تلاوت کنی که اگر این اسـتغفار را هر شب قبل از خواب بخوانی خداونـد روزی تو را افزایش می دهد .

سپس نسـخه اسـتغفار را برای او نوشـته و به او دادنـد و فرمودنـد : هر گـاه برای خواب به بسـتر رفـتی و خواسـتی بخوابی ، این استغفار را بخوان و گریه کن و اگر اشکت نیامد حالت گریه به خود بگیر و تباکی کن .

امام حسـین (علیه السـلام) می فرماینـد : مرد عرب رفت و سال بعد خدمت پدرم امیرالمؤمنین (علیه السـلام) رسـید و گفت : یا امیرالمـؤمنین ، خداونـد نعمتش را بر مـن تمـام کرد . و آن قـدر بـه مـن ثروت و مکنـت عطـا کرد که از زیـادی امـوال ، محل نگهداری آن ها برایم تنگ شده است و جایی برای بستن و محافظت شتران و گوسفندانم ندارم .

امیرالمؤمنین (علیه السـلام) فرمودنـد : ای برادر عرب سوگند به آن خدایی که محمد (صـلی الله علیه وآله وسـلم) را به رسالت برانگیخته است ، هر بنـده ای که این اسـتغفار را قرائت کنـد و به آن خـدا را بخوانـد ، خداونـد گناهـان او را ببخشـد ، حوایج مشروع او را برآورد ، و از برکت تلاوت این استغفار مال و فرزند او را زیاد کند . (۲)

نکته قابل تـذکّر این که ، دست یافتن به آثار و برکات این اسـتغفار ، علاوه بر آنچه گذشت همان گونه که امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرموده اند مشروط به این است که اولاً : با وضو و هنگام رفتن به بستر خواب قرائت شود

. ثانیاً : هنگام تلاوت آن اشک ندامت و پشیمانی ریخته شود و چنانچه اشکی نداشت تباکی کند و حالت گریه کنندگان را به خود بگیرد .

از همه مهمتر این که ، واقعاً از گذشته خود پشیمان شود ، از گناهان خود توبه کند ، تصمیم جدّی بر ترک گناه بگیرد ، از هر گونه معامله حرام و درآمد غیرمشروع فاصله جوید ، خداوند را رازق خود بداند ، و در حضرت

حال که برای کسب حلال و درآمد مشروع تلاش می کند ; به درگاه خداوند پناه برده و از او بخواهد که به کسب و کارش برکت دهد و روزی او را وسیع گرداند .

با حفظ همه این جهات ، دست یافتن به نتیجه قطعی متوقّف بر این است که مصلحت انسان در ثروتِ بیشتر و روزیِ فراوان تر و یا حاجتِ دیگری که از خدا خواسته است ، باشد . و اگر مانعی چون ترک دعا ، عدم توجّه به خدا و ارتکاب بعضی از گناهان برای رسیدن به آن در میان باشد ، با قرائت این استغفار همه موانع برطرف می شود و روزی انسان زیاد می گردد و به حاجت خویش دست می یابد .

گفتنی است : ما متن این استغفار را با سه کتاب « الصّحیفه العلویّه الجامعه » تحقیق مدرسه الامام المهدی (علیه السلام) ، نسخه خطّی کتاب « مفاتیح النّجاه » تألیف مولی محمد باقر سبزواری ، (۳) و کتاب « الصّحیفه العلویّه الثانیه » تألیف علاّمه نوری (رحمه الله) مقابله کرده و نسخه صحیح تر را در متن آورده و اختلاف نسخه ها را

در حاشیه ذکر کردیم . و غلط های ادبی که در چاپها و نسخه مذکور ملاحظه شد ، بر اساس رعایت قواعد عربی اصلاح گردید . این استغفار دارای سی فراز است که هر شب قبل از خواب باید تلاوت گردد

۱ . سوره نوح ، آیه ۱۰ ۱۲ .

۲ . الصّحیفه العلویه الجامعه ، ص ۶۵۹ ، متن این استغفار در ص ۱۶۴ تا ۱۶۸ ، کتاب مذکور آمده است . و ما آن را در صفحات آینده با ترجمه روان آورده ایم .

۳ . این کتاب ، از نسخه های خطّی کتابخانه آستان قدس رضوی است .

استغفار مجرّبی که امیرالمؤمنین (علیه السلام) به مرد عرب آموختند

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحیمِ

۱) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ مِنْ کُلِّ ذَنْب قَوِیَ عَلَیْهِ بَدَنی بِعافِیَتِکَ ، اَوْ نالَتْهُ قُدْرَتی بِفَضْلِ نِعْمَتِکَ ، اَوْ بَسَطْتُ اِلَیْهِ یَدی بِسابِغِ رِزْقِکَ ، اَوِ اتَّکَلْتُ فیهِ عِنْدَ خَوْفی مِنْهُ عَلی اَناتِکَ ، اَوِ احْتَجَبْتُ فیهِ مِنَ النّاسِ بِسِتْرِکَ ، أَوْ وَثِقْتُ مِنْ سَطْوَتِکَ(۱) عَلَیَّ فیهِ بِحِلْمِکَ ، أَوْ عَوَّلْتُ فیهِ عَلی کَرَمِ عَفْوِکَ .

۲) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ مِنْ کُلِّ ذَنْب خُنْتُ فیهِ اَمانَتی ، اَوْ بَخَّسْتُ بِفِعْلِهِ نَفْسی ، اَوِ احْتَطَبْتُ بِهِ عَلی بَدَنی ، اَوْ قَدَّمْتُ فیهِ لَذَّتی ، (۲) اَوْ آثَرْتُ فیهِ شَهْوَتی ، اَوْ سَعَیْتُ فیهِ لِغَیْری ، اَوِ اسْتَغْوَیْتُ اِلَیهِ مَنْ تَبِعَنی ، اَوْ کایَدتُ فیهِ مَنْ مَنَعَنی ، اَوْ قَهَرْتُ عَلَیْهِ مَنْ عادانی ، اَوْ غَلَبْتُ عَلَیْهِ بِفَضْلِ حیلَتی ، اَوْ اَحَلْتُ عَلَیْکَ مَوْلایَ ، فَلَمْ تَغْلِبْنی عَلی فِعْلی ، اِذْ کُنْتَ کارِهاً لِمَعْصِیَتی فَحَلُمْتَ عَنّی ، لکِنْ سَبَقَ عِلْمُکَ فِیَّ بِفِعْلی ذلِکَ لَمْ تُدْخِلْنی یا رَبِّ فیهِ جَبْراً ، وَ لَمْ

تَحمِلْنى عَلَيْهِ قَهْراً ، وَ لَمْ تَظْلِمْنى فيهِ شَيْئاً فَاسْتَغْفِرُکَ لَهُ وَ لِجَميعِ ذُنُوبى .

۳) اَللّهُمَّ اِنّى اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب تُبْتُ اِلَيْکَ مِنْهُ ، وَ اَقْدَمْتُ عَلى فِعْلِهِ ، فَاسْتَحْيَيْتُ مِنْکَ(۳) وَ اَنَا عَلَيْهِ ، وَ رَهِبْتُکَ وَ اَنَا فيهِ تَعاطَيْتُهُ وَ عُدْتُ اِلَيْهِ .

۴) اَللّهُمَّ اِنّى اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب كَتَبْتَهُ عَلَيَّ بِسَبَبِ خَيْر اَرَدْتُ بِهِ وَجْهَکَ فَخالَطَنى فيهِ سِواکَ ، وَ شارَکَ فِعْلى ما لايَخْلُصُ لَکَ ، اَوْ وَجَبَ عَلَيَّ ما اَرَدْتُ بِهِ سِواکَ ، وَ كَثيرُ مِنْ فِعْلى ما يَكُونُ كَذلِکَ .

۵) اَللّهُمَّ اِنّى اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب تَوَرَّکَ عَلَيَّ بِسَبَبِ عَهْد عاهَدْتُکَ عَلَيْهِ اَوْ عَقْد عَقَدْتُهُ لَکَ ، اَوْ ذِمَّه واثَقْتُ بِها مِنْ اَجْلِکَ لِاَحَد مِنْ خَلْقِکَ ، ثُمَّ نَقَضْتُ ذلِکَ مِنْ غَيْرِ

ضَرُورَه لَزِمَتْنى فيهِ ، بَل اسْتَزَّلَنى اِلَيْهِ عَنْ الْوَفاءِ بِهِ الْاَشَرُ ، وَ مَنَعَنى عَنْ رِعايَتِهِ الْبَطَرُ . (۴)

۶) اَللّهُمَّ اِنّى اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب رَهِبْتُ فيهِ مِنْ عِبادِکَ ، وَ خِفْتُ فيهِ غَيْرَکَ ، وَ اسْتَحْيَيْتُ فيهِ مِنْ خَلْقِکَ ثُمَّ اَفْضَيْتُ بِهِ فِعْلى اِلَيْکَ ،

۷) اَللّهُمَّ اِنّى اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب اَقْدَمْتُ عَلَيْهِ وَ اَنَا مُسْتَيْقِنٌ اَنَّکَ تُعاقِبُ عَلَى ارْتِكابِهِ فَارْتَكَبْتُهُ .

۸) اَللّهُمَّ اِنّى اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب قَدَّمْتُ فيهِ شَهْوَتى عَلى طاعَتِکَ وَ آثَرْتُ مَحَبَّتى عَلى اَمْرِکَ ، وَ اَرْضَيْتُ فيهِ نَفْسى بِسَخَطِکَ وَ قَدْ نَهَيْتَنى عَنْهُ بِنَهْيِکَ ، وَ تَقَدَّمْتَ اِلَيَّ فيهِ بِاِعْذارِکَ ، وَاحْتَجَجْتَ عَلَيَّ فيهِ بِوَعيدِکَ .

۹) اَللّهُمَّ اِنّى اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب عَلِمْتُهُ مِنْ نَفْسى ، اَوْ ذَهَلْتُهُ ، اَوْ نَسيتُهُ ، اَوْ تَعَمَّدْتُهُ ، اَوْ اَخْطَأْتُهُ ، مِمّا لا اَشُکُّ اَنَّکَ سائِلى عَنْهُ ،

وَ اَنَّ نَفْسی مُرْتَهَنَةٌ بِهِ لَدَیْکَ ، وَ اِنْ کُنْتُ قَدْ نَسیتُهُ ، اَوْ غَفَلَتْ نَفْسی عَنْهُ .

۱۰) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب واجَهْتُکَ بِهِ ، وَ قَدْ اَیْقَنْتُ اَنَّکَ تَرانی ، وَ اُغْفِلْتُ اَنْ اَتُوبَ اِلَیْکَ مِنْهُ ، اَوْ نَسیتُ اَنْ اَتُوبَ اِلَیْکَ مِنْهُ ، اَوْ نَسیتُ اَنْ اَسْتَغْفِرَکَ لَهُ .

۱۱) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب دَخَلْتُ فیهِ ، وَ اَحْسَنْتُ ظَنّی بِکَ(۵) اَنْ لاتُعَذِّبَنی عَلَیْهِ ، وَ اَنَّکَ تَکْفینی مِنْهُ .

۱۲) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب اسْتَوجَبْتُ بِهِ مِنْکَ رَدَّ الدُّعاء ، وَ حِرْمانَ الْاِجابَهِ ، وَ خَیْبَهَ الطَّمَعِ ، وَانْفِساخَ الرَّجاءِ .

۱۳) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب یُعَقِّبُ الْحَسْرَهَ ، وَ یُورِثُ النَّدامهَ وَ یَحْبِسُ الرِّزْقَ وَ یَرُدُّ الدُّعاءَ .

۱۴) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب یُورِثُ الْاَسْقامَ ، وَ یُعَقِّبُ الضَّناءَ ، (۶) وَ یُوجِبُ النِّقَمَ ، وَ یَکُونُ آخِرُهُ حَسْرَهً وَ نَدامَهً .

۱۵) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب مَدَحْتُهُ بِلِسانی ، اَوْ هَشَّتْ(۷) اِلَیْهِ نَفْسی ، اَوِ اکْتَسَبْتُهُ بِیَدی وَ هُوَ عِنْدَکَ قَبیحٌ تُعاقِبُ عَلی مِثْلِهِ ، وَ تَمْقُتُ مَنْ عَمِلَهُ .

۱۶) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب خَلَوْتُ بِهِ فی لَیْل اَوْ نَهار ، حَیْثُ لا یَرانی اَحَدٌ مِنْ خَلْقِکَ ، فَمِلْتُ فیهِ مِنْ تَرْکِهِ بِخَوْفِکَ اِلَی ارْتِکابِهِ بِحُسْنِ الظَّنِّ بِکَ ، فَسَوَّلَتْ لی نَفْسِی الْاَقْدامَ عَلَیْهِ فَواقَعْتُهُ ، وَ اَنَا عارِفٌ بِمَعْصِیَتی لَکَ فیهِ .

۱۷) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب اسْتَقْلَلْتُهُ ، اَوِ اسْتَصْغَرْتُهُ ، اَوِ اسْتَعْظَمْتُهُ وَ تَوَرَّطْتُ فیهِ .

۱۸) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب مالَئْتُ(۸) فیهِ عَلی اَحَد مِنْ بَرِیَّتِکَ

، اَوْ زَیَّنْتُهُ لِنَفْسی اَوْ اَوْ مَأْتُ بِهِ اِلی غَیْری ، وَ دَلَلْتُ عَلَیْهِ سِوایَ ، اَوْ(۹) اَصْرَرْتُ عَلَیْهِ بِعَمْدی ، اَوْ اَقَمْتُ عَلَیْهِ بِحیلَتی .

۱۹) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب اسْتَعَنْتُ عَلَیهْ بِحیلَتی ، بِشَیْء مِمّا یُرادُ بِهِ وَجْهُکَ ، اَوْ یُسْتَظْهَرُ بِمِثْلِهِ عَلی طاعَتِکَ ، اَوْ یُتَقَرَّبُ بِمِثْلِهِ اِلَیْکَ ، وَ وارَیْتُ عَنِ النّاسِ وَ لَبَّسْتُ فیهِ ، کَأَنّی اُریدُکَ بِحیلَتی ، وَ المُرادُ بِهِ مَعْصِیَتُکَ وَ اَلْهَوی(۱۰) فیهِ مُتَصَرِّفٌ عَلی غَیْرِ طاعَتِکَ .

۲۰) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب کَتَبْتَهُ عَلَیَّ بِسَبَب عُجْب کانَ بِنَفْسی ، اَوْ رِیاء ، اَوْ سُمْعَه ، اَوْ خُیَلاءَ ، اَوْ فَرَح ، اَوْ مَرَح ، اَوْ اَشَر ، اَوْ بَطَر ، اَوْ حِقْد ، اَوْ حَمِیَّه ، اَوْ غَضَب ، اَوْ رِضیً ، اَوْ شُحّ ، اَوْ بُخْل ، اَوْ ظُلْم ، اَوْ خِیانَه ،

اَوْ سَرِقَه ، اَوْ کِذْب ، اَوْ لَهْو ، اَوْ لَعْب ، اَوْ نَوْع مِنْ اَنْواعِ ما یُکْتَسَبُ بِمِثْلِهِ الذُّنُوبُ وَ یَکُونُ بِاجْتِراحِهِ الْعَطَبُ . (۱۱)

۲۱) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب سَبَقَ فی عِلْمِکَ ، اَنّی فاعِلُهُ فَدَخَلْتُ فیهِ بِشَهْوَتی ، وَاجْتَرَحْتُهُ بِاِرادَتی ، وَ قارَفْتُهُ بِمَحَبَّتی وَ لَذَّتی وَ مَشِیَّتی ، وَ شِئْتُهُ اِذْ شِئْتَ اَنْ اَشائَهُ ، وَ اَرَدْتُهُ اِذْ اَرَدْتَ اَنْ اُریدَهُ ، فَعَمِلْتُهُ اِذْ کانَ فی قَدیم تَقْدیرِکَ وَ نافِذِ عِلْمِکَ اَنّی فاعِلُهُ ، لَمْ تُدْخِلْنی فیهِ جَبْراً ، وَ لَمْ تَحْمِلْنی عَلَیْهِ قَهْراً ، وَ لَمْ تَظْلِمْنی فیهِ(۱۲) شَیْئاً ، فَاَسْتَغْفِرُکَ لَهُ وَ لِکُلِّ ذَنْب جَری بِهِ عِلْمُکَ عَلَیَّ وَفِیَّ اِلی آخِرِ عُمْری .

۲۲) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب مالَ

بِسَخَطی فیهِ عَنْ رِضاکَ ، وَ مالَتْ نَفْسی اِلی رِضاکَ(۱۳) فَسَخِطْتُهُ ، اَوْ رَهِبْتُ فیهِ سِواکَ ، اَوْ عادَیْتُ فیه اَوْلیاءَکَ ، اَوْ والَیْتُ فیهِ اَعْداءَکَ ، اَوْ اخْتَرْتُهُمْ عَلی اَصْفِیائِکَ ، اَوْ خَذَلْتُ فیهِ اَحِبّاءَکَ ، اَوْ قَصَّرْتُ فیه عَنْ رِضاکَ یا خَیْرَ الْغافِرینَ .

۲۳) اَللّهُمَّ اِنّی اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ ذَنْب تُبْتُ اِلَیْکَ مِنْهُ ثُمَّ عُدْتُ فیهِ . (۱۴)

۲۴) وَ اَسْتَغْفِرُکَ لِما اَعْطَیْتُکَ مِنْ نَفْسی ثُمَّ لَمْ اَفِ بِهِ .

۲۵) وَ اَسْتَغْفِرُکَ لِلنِّعْمَهِ الَّتی أَنْعَمْتَ بِها عَلَیَّ فَقَویت بِها عَلی مَعْصِیَتِکَ .

۲۶) وَ اَسْتَغْفِرُکَ لِکُلِّ خَیْر اَرَدْتُ بِهِ وَجْهَکَ فَخالَطَنی ما لَیْسَ لَکَ .

۲۷) وَ اَسْتَغْفِرُکَ لِما دَعانی اِلَیْهِ الرُّخَصَ(۱۵) فیما اشْتَبَهَ عَلَیَّ مِمّا هُوَ عِنْدَکَ حَرامٌ .

۲۸) وَ اَسْتَغْفِرُکَ لِلذُّنُوبِ الَّتی لا یَعْلَمُها غَیْرُکَ ، وَ لاَیَطَّلِعُ عَلَیْها سِواکَ ، وَ لایَحْتَمِلُها إلاّ حِلْمُکَ ، وَ لا یَسَعُها اِلاّ عَفْوُکَ .

۲۹) وَ اَسْتَغْفِرُکَ وَ اَتُوبُ اِلَیْکَ مِنْ مَظالِمَ کَثیرَه لِعِبادِکَ قِبَلی یا رَبِّ ، فَلَمْ أَسْتَطِعْ رَدَّها عَلَیْهِمْ وَ تَحْلیلَها مِنْهُمْ ، اَوْ شَهِدُوا فَاسْتَحْیَیْتُ مِنِ اسْتِحْلالِهِمْ وَ الطَّلَبِ اِلَیْهِمْ وَ اِعْلامِهِمْ ذلِکَ ، وَ اَنْتَ اْلقادِرُ عَلی اَنْ تَسْتَوهِبَنی مِنْهُمْ ، وَ تُرضِیَهُمْ عَنّی کَیْفَ شِئْتَ وَ بِما شِئْتَ ، یا اَرْحَمَ الرّحِمینَ ، وَ اَحْکَمَ الْحاکِمینَ ، وَ خَیْرَ الْغافِرینَ .

۳۰) اَللّهُمَّ اِنَّ اَسْتِغْفاری اِیّاکَ مَعَ الْاِصْرارِ لُؤْمٌ ، وَ تَرْکِیَ الْاِسْتِغْفارَ مَعَ مَعْرِفَتی بِسَعَهِ جُودِکَ وَ رَحْمَتِکَ عَجْزٌ ، فَکَمْ تَتَحَبَّبُ اِلَیَّ یا رَبِّ وَ اَنْتَ الْغَنِیُّ عَنّی ، وَ کَمْ اَتَبَغَّضُ اِلَیْکَ وَ اَنَا الْفَقیرُ اِلَیْکَ وَ اِلی رَحْمَتِکَ ، فَیا مَنْ وَعَدَ فَوَفا

، وَ اَوْعَدَ فَعَفا ، اِغْفِرْ لی خَطایایَ ، وَ اعْفُ وَ ارْحَمْ وَ اَنْتَ خَیْرُ الرّاحِمینَ . (۱۶)

۱ . « مفاتیح » : سَطَواتِکَ .

۲ . « مفاتیح » : یَدی .

۳ . « مفاتیح » : مِنْه .

۴ . « العلویه الجامعه » : الْبَصَرُ .

۵ . هکذا فی « العلویه کلتیهما » و فی « مفاتیح » : وَ اَحْسَنْتُ اَلاّ تُعَذِّبَنی عَلَیْهِ

اَوْ رَجَوْتُکَ لِمَغْفِرَتِهِ لی فارْتَکَبْتُهُ و قَدْ عَوَّلْتُ عَلی حُسْنِ ظَنّی بِکَ اَنْ لا تُعَذِّبَنی عَلَیْه .

۶ . المرض و الهزل . و فی « العلویه الثانیه » وخل : الفَناء .

۷ . اشتهدت و فی «مفاتیح» : اَوْ حَثَّتْ .

۸ . شایعتُ و ساعدتُ و عاونت و فی «مفاتیح» : ما یَلْتُ .

۹ . « مفاتیح » : وَ اَصْرَرْتُ .

۱۰ . هکذا فی « مفاتیح و العلویه الثانیه » ، و فی « العلویه الجامعه » : وَ أَطْوی .

۱۱ . باکتسابه الهلاک .

۱۲ . « مفاتیح » : و لَم تَظْلِمْنی شَیْئاً .

۱۳ . « مفاتیح » : اِلی اِرْضاها .

۱۴ . « مفاتیح » : ثُمَّ عُدْتُ فیه و عُدْتُ فیه

۱۵ . « مفاتیح » : التَّرَخُّصْ .

۱۶ . الصّحیفه العلویّه الجامعه ، ص ۱۶۴ ۱۶۸ ; مفاتیح النّجاه ، نسخه خطی آستان قدس ; الصّحیفه العلویه الثانیه ، ص ۶۴ ۷۰ .

ترجمه استغفاری که امیرالمؤمنین (علیه السلام) به مرد عرب آموختند

۱) خدایا از تو طلب عفو و بخشش دارم درباره هر گناهی که با سلامتی که به من دادی ، بدنم بر آن نیرو گرفت . یا گناهی

که به خاطر زیادی نعمت تو ، بر انجام آن قدرت

یافتم . یا با افزون گشتن روزیت ، بر آن دست درازی کردم . یا هنگام ترس از آن ، بر متانت و تحمل تو اعتماد کردم و مرتکب آن گشتم . یا گناهی که از مقام ستّاریت و پوشانندگی تو کمک گرفتم و آن را از مردم پنهان کردم . یا به خاطر حلم و بردباریت از چیره گشتن و سختگیری تو در مورد آن خاطرم جمع گردید . یا گناهی که در مورد آن ، برگذشت کریمانه تو اعتماد کردم و مرتکب آن گردیدم

۲) خداوندا ، از تو عفو و گذشت می طلبم در مورد هر گناهی که در انجام آن به امانت خود (ایمان و معرفتم) خیانت کردم . یا گناهی که با انجامش نفس خود را بی ارزش ساختم یا هیزم (عقوبت و کیفر قیامت) را به دوش خویش کشیدم . یا در مورد آن ، لذّت و کامیابی خویش را مقدّم داشتم و شهوت و خواسته دل خود را در راه رسیدن به آن برگزیدم . یا برای رسیدن دیگران بدان تلاش کردم . یا کسی را که از من پیروی نموده بود به سوی آن فریب داده و گمراه کردم . و با کسی که مانع از انجام آن گردید ، حیله به خرج دادم ; و کسی را که به خاطر ارتکابش با من دشمنی کرد ، مقهور خود ساختم و با چاره اندیشیِ برترم بر او غالب و پیروز گشتم . یا تو را (برای دست یافتن به آن گناه) ای مولای من ، ضعیف شمردم ; ولی تو

مرا بر این کار زشـتم مغلوب نساختی و با این که از گناه من ناراحت بودی ، نسبت به کردار ناپسند من خویشتن داری کردی . و تو از قبـل ، کردار مرا می دانسـتی ، نه به گونه ای که مرا به اجبـار در میـدان آن وارد سـازی و به زور به آن واداری ، که تو کمترین ظلمی در مورد آن به من نکردی . من برای این گناه و همه گناهانم از تو درخواست آمرزش می کنم .

۳) خداونـدا ، برای هر گنـاهی که به سـوی تو توبه کرده ام ، تقاضـای گـذشت و بخش دارم ، گنـاهی که بر انجـام آن اقـدام کردم در حـالی که از تـو حیـا می کردم امّـا از آن جـدا نمی شـدم ، از تو می ترسـیدم ولی در آن غرق بودم ، مرتکب آن می شدم و دوباره به سویش برمی گشتم .

۴) بارالها ، از تو آمرزش می خواهم درباره هر گناهی که بر من نوشته ای ، به واسطه کار خیری که تصمیم گرفتم آن را برای تو انجام دهم ، ولی غیر تو در نیّت من مخلوط گشت ; و چیزی که نیّتم را برای تو ناخالص می ساخت ، در آن شرکت جست ; یا مرا ملزم ساخت که به واسطه آن غیر تو را اراده کنم . و بسیاری از کارهای من بدینسان بوده است .

۵) خداونـدا ، از تـو آمرزش می طلبم برای هر گنـاهی که دست و پـای مرا بست ، به خـاطر عهـد و پیمـانی که بـا تو بسـتم یا قراردادی

که برای تو داشتم یا مطلبی را برای یکی از بندگان تو ، به خاطر تو ، به عهده گرفتم ; سپس بدون هیچ ضرورتی عهد شکنی کرده و نقض پیمان کردم . بلکه تکبّر و خودبینیِ من ، مرا از وفای به عهدم بازداشت و به سوی نقض آن لغزاند ; و شادی بیجا و ناسپاسی ، مرا از رعایت آن بازداشت .

۶) خداوندا ، از تو عفو و بخشش می جویم در مورد هر گناهی که هنگام انجام آن از بندگان تو ترسان گشتم و از غیر تو خائف بودم ، (از تو حیا نکردم) امّا از آفریده های تو حیا کردم و در خلوت تو مرتکب آن گردیدم .

۷) بارالها ، از تو درخواست بخشش و آمرزش هر گناهی را دارم که بر آن اقدام کردم ، در حالی که یقین داشتم که تو مرا به خاطر آن عقاب می کنی ، ولی مرتکب آن شدم .

۸) خداوندا ، از تو درباره هر گناهی طلب آمرزش می کنم که در مسیر دست یافتن به آن ، شهوت و خواسته دلم را بر طاعت و خواسته تو مقدّم داشتم ، و محبّت به خویشتن را بر دستور و فرمان تو برگزیدم ، و نفس خود را با غضب و خشم تو خشنود ساختم ; در حالی که تو با نَهی خود ، مرا از فعل آن بازداشتی و قبل از آن که من به سوی آن حرکت کنم ، نصیحتم کردی و راه عذرتراشی را به رویم بستی ; و با وعده عقاب و عذاب

خویش ، حجّت را بر من تمام کردی .

۹) بـار خـدایا ، از تو خواهش بخشـش دارم برای هر گناهی که از آن اطلاع دقیق داشـتم و یا از آن غافل گشـته و فراموشـش کرده ام ، خواه با علم و آگاهی مرتکب آن شده باشم یا با جهل و نادانی ، گناهی که شک ندارم روزی از من سئوال خواهی کرد و نَفْس من در گرو آن خواهد بود ، اگر چه آن را فراموش کرده یا نَفْس خود را از آن غافل کرده باشم .

۱۰) بارالها ، از تو طلب آمرزش و ریزش هر گناهی را دارم که در برابر تو با آن عمل حاضـر گشـتم در حالی که یقین داشـتم که تو مرا می بینی ، ولی از این که توبه کنم و به سوی تو بـاز گردم ، خود را غافل کرده یا فراموش کردم که توبه کنم و از تو آمرزش بخواهم .

۱۱) خداوندا ، از تو تقاضای عفو و گذشت می کنم برای هر گناهی که در میدان آن داخل گشـتم و به تو گمان نیک داشتم که بر انجام آن ، مرا عذاب نمی کنی و عهده دار نجات من از آثار و عواقب بد آن می شوی .

۱۲) کردگارا ، از تو خواهش آمرزش دارم درباره هر گناهی که به خاطر آن استحقاق رد شدن درخواست ، محروم گردیدن از اجابت دعا ، نرسیدن به مقصود ، به هم پاشیدن امید ، و دست نیافتن به آرزو را پیدا کردم .

۱۳) بار پروردگارا ، از تو درخواست

عفو و بخشش می نمایم برای هر گناهی که حسرت و اندوه به دنبال داشته و ندامت و پشیمانی از خود به جای گذارده و روزی را حبس کرده ، و دعا را رد می کند .

۱۴) خداوندا ، از تو طلب گذشت و آمرزش می کنم درباره هر گناهی که بیماری های مختلف از خود به جای می گذارد ، رنجوری و لاغری به دنبال دارد ، باعث عقوبت و سختی می گردد ، و سرانجامش حسرت و پشیمانی است .

۱۵) بارخدایا ، از تو آمرزش می طلبم در مورد هر گناهی که آن را به زبان خود تعریف کردم ، یا نَفْسم به سوی آن میل پیدا کرد ، یا به دست خویش تحصیلش کردم ; در حالی که آن کار نزد تو کار زشتی است که بر مثل آن بندگانت را عقاب می کنی ، و هر که را مرتکب آن گردد دشمن می داری .

۱۶) بارالها ، از تو طلب عفو آمرزش می کنم برای هر گناهی که شب یا روزم را با آن خلوت کردم ، به گونه ای که هیچ یک از آفریده هایت مرا نمی دید اگر چه به خاطر ترس از تو آن را ترک کرده ولی آنچه مرا به اقدام بر آن مایل ساخت ، گمان نیکی بود که به تو داشتم ، لذا نَفْسم مرا فریب داد و از ترک گناه به انجام آن مایل گشتم و در منجلابش فرورفتم ، و این در حالی بود که عصیان خود را نسبت به تو می شناختم .

۱۷) خداوندا

، از تو تقاضای عفو و بخشش می کنم درباره هر گناهی که آن را کم یا کوچک شمردم ، یا در عین حالی که بزرگ دانستم در گردابش فرو رفتم .

۱۸) پروردگارا ، از تو خواهش آمرزش و ریزش هر گناهی را دارم که در مورد آن یکی از بندگان تو را به انجام آن کمک و یاری کردم ، یا آن را برای نفس خود زینت دادم یا با اشاره ام دیگری را بدان واداشتم و غیر خود را به سوی آن رهنمون گردیدم و با علم و آگاهی بر آن اصرار ورزیدم ، یا با چاره اندیشی خویش بدان استقامت کردم .

۱۹) کردگارا ، برای هر گناهی از تو درخواست عفو و بخشش دارم که با حیله های شیطانی خویش برای انجام آن ، از طریق کاری کمک جستم که به واسطه آن می توان تو را قصد کرد و به تو تقرّب جست و بر طاعت و پیروی تو غالب گشت یا به تو نزدیک شد ; امّا من باطن کارم را از مردم پنهان کردم و مطلب را بر آن ها مشتبه ساختم و چنین وانمود کردم که مقصودم از انجام این کار تو هستی ; در حالی که مراد من نافرمانی تو بود ، و هوای نفس ، باطن کارم را از ظاهرش که برای تو بود جدا ساخته و به غیر طاعت تو برگرداند .

۲۰) خداوندا ، از تو طلب عفو و آمرزش می کنم نسبت به هر گناهی که بر من نوشته ای به خاطر عجب و خودبینی ، ریا و

خودنمایی ، رساندن صدای عبادت خویش به دیگران ، تکبر و بزرگ منشی ، شادی بی جا و نشاط غرور آفرین ، خودپسندی و گردن کشی در برابر حق و ناسپاسی در مقابل نعمت های تو ، کینه توزی و رشگ بردن به دیگران ، غضب نمودن و خشمگین شدن ، راضی گشتن و خشنود شدن ، آزمندی و بخل ورزیدن ، ظلم و خیانت ، سرقت و دروغگویی ، کار بیهوده و بازی نمودن ، یا نوعی از انواع صفات زشت و کارهای ناپسندی که با مثل آن گناهان تحصیل می گردد ، و با ورود در میدان آن انسان به هلاکت می افتد (خداوندا ، از هر گناهی که به واسطه یکی از این صفات بر آن دست یافتم از تو طلب عفو و بخشش می کنم) .

۲۱) بارالها ، از تو تمنّای آمرزش و گذشت دارم برای هر گناهی که در علم تو گذشته است که من آن را انجام می دهم ، گناهی که به شهوت و خواسته دل خویش در آن قدم گذارده ام و با اراده خود انجامش داده ام و به خاطر علاقه ای که به آن داشتم و لذّتی که از آن می بردم با خواست خود مرتکبش گشتم ، و این خواست من در حالی است که تو خواستی من بخواهم ، آن را اراده کردم در حالی که تو اراده نمودی من اراده کنم و در نتیجه آن را انجام دادم ،

زیرا در تقدیر قدیم و علم گذرای تو چنین گذشته که من آن را به اراده خود انجام می دهم ،

نه این که تو مرا به زوروادار به این گناه کنی یا بی اختیار مرا به آن وا داری ، توهیچ ظلمی در ارتباط با این کار زشت ، به من نکردی پس ، از تو برای این گناه و هر گناهی که علم تو بر آن جاری گشته است و درباره من تا آخر عمرم جاری می شود طلب عفو و بخشش می کنم .

۲۲) پروردگارا ، از تو تقاضای مغفرت و آمرزش دارم ، در مورد هر گناهی که به خشم خود درباره آن از خشنودی تو روی گرداندم و نَفْسم به سوی خشنودی تو مایل گشت ولی به خاطر دست یافتن به گناه ، خشنودی تو را دشمن داشتم در انجام آن از غیر تو ترسیدم ، با دوستان تو دشمنی و با دشمنان تو دوستی کردم و آنان را بر بهترین بندگانت برگزیدم و در راه ارتکاب آن دوستان تو را بیچاره و گرفتار کردم یا برای دست یافتن به آن از خشنودی تو کاستم و در تحصیل آن کوتاهی کردم . ای بهترین بخشندگان .

۲۳) خداوندا ، از تو تقاضای بخشش و آمرزش دارم درباره هر گناهی که به سوی تو توبه کردم ، سپس دوباره به سوی آن بازگشتم .

۲۴) از تو می خواهم مرا ببخشی نسبت به وعده ایی که به تو دادم ، پیمان هایی که با تو بستم ، ولی به آن وفا نکردم .

۲۵) از تو طلب آمرزش می کنم برای نعمت هایی که به من عطا کردی ، و من به واسطه آن ها خود را

برای نافرمانی تو نیرومند ساختم .

۲۶) از تو تقاضای عفو و بخشش دارم در مورد هر کار خیری که تصمیم گرفتم آن را برای خشنودی تو انجام دهم ، امّا در نیّتم آنچه برای تو نبود راه یافت .

۲۷) از تو می خواهم مرا عفو فرمایی نسبت به امور شبهه ناکی که در نزد تو حرام بود ، و اجازه ظاهری مرا به سوی آن فرا خواند .

۲۸) از تو درخواست آمرزش دارم ، نسبت به گناهانی که غیر از تو کسی از آن با خبر نیست ، و جز تو کسی از آن اطلاع ندارد ، و جز حلم و بردباری تو عامل دیگری گنجایش در بر گرفتن آن را ندارد .

۲۹) ای خدای من ، از تو می خواهم مرا ببخشی و توبه ام را بپذیری نسبت به مظالم و حقوق فراوانی که از بندگانت به عهده من است ، امّیا من قدرت برگرداندن و حلالیّت طلبیدن از آن ها را ندارم ; یا اگر صاحبان حق برای حلال نمودن نزد من حاضر شدند ; حیا کردم که از آن ها حلالیّت بطلبم و از آنان بخواهم و به آن ها اعلام کنم که از من راضی شوند . و تو قدرت داری که برایم از آنان طلب بخشش نمایی و آن ها را از من راضی گردانی ، به هر صورت که خودت می خواهی ، و به هر چیزی که می خواهی . ای مهربانترین مهربانان و ای بهترین حکم کنندگان و برترین بخشندگان .

۳۰) خداوندا ! طلب عفو و بخشش

من از تو بـا اصـرار و پافشـاری فرومـایگی است . و ترک آمرزش خواهی من بـا معرفتم به گسـترش جود و رحمت تو ، عجز و ناتوانی است .

ای پروردگارم ، چه بسیار اوقاتی که تو به من اظهار محبّت کردی ، در حالی که تو از من بی نیاز هستی ، و چه بسیار که من با تو دشـمنی کردم ، در حالی که سر تا پا نیازمند به تو و رحمتت هستم . ای کسی که وعده به ثواب می دهی و به وعده ات وفا می کنی ، و از عقاب می ترسانی امّا می بخشی ، خطاها و لغزش های مرا ببخش ، مرا عفو کن و بر من رحم فرما که تو بهترین رحم کنندگانی .

در خاتمه تذکّر این مطلب ضروری است : امیرالمؤمنین (علیه السلام) ، دو استغفار مفصّل دیگر دارند که دارای مضامین زیبا و بلندی است و حضـرتش یکی را در قنوت نماز وتر ، و دیگری را بعد از نافله صبح ، قرائت می کردند و تلاوت این دو استغفار نیز تـأثیر بسـزائی در وسـعت روزی و گشایش در زنـدگی انسان دارد . ولی با توجّه به اینکه حجم کتابچه زیاد می شـد ، برای رعایت اختصار از ذکر آن خودداری شد . طالبین می توانند به کتاب « تجربه شـیرین ندامت » مراجعه کنند و از برکات تلاوت این دو استغفار پربار نیز ، بهره مند گردند .

چگونه از امام زمان (علیه السلام) عذر خواهی کنیم ؟

قسمت اول

وظیفه هر شیعه گنهکاری آن است که پس از استغفار و عذر خواهی از خداوند به امام زمان خویش (علیه السلام)پناهنده شود و از آن ذات

پـاک بخواهـد کـه برای گناهـانش اسـتغفار کرده و سـخنی را بـا مولای خـود نجـوا کنـد که برادران یوسـف به یوسـف (علیه السـلام)گفتند . آن ها جنایاتی را نسـبت به یوسف روا داشتند تا آنجا که او را به قصد کشتن میان چاه افکندند ، و بعد از چند سال گرفتار قحطی و خشک سالی گردیدند . از سوی دیگر ، یوسف (علیه السلام)به قدرت خدا از چاه و زندان نجات یافت و عزیز مصر شد . برادران ، بدون این که او را بشناسند خدمتش شرفیاب شده و گفتند :

(یا أَیُّهَا الْعَزیزُ مَسَّنا وَ أَهْلَنَا الضُّرُّ و جِئْنا بِبِضاعَه مُزْجاه ، فَأَوْفِ لَنَا الْکَیْلَ و تَصَدَّقْ عَلَیْنا إِنَّ اللهَ یَجْزِی الْمُتَصَدِّقینَ) . (۱)

ای عزیز (مصـر) ، مـا و بسـتگانمان را گرفتاری و ناراحتی فرا گرفته است و با سـرمایه نا چیزی (به بازار) آمـده ایم ، پس تو پیمانه ما را پر و بر ما تصدّق کن ، مسلماً خداوند صدقه دهندگان را پاداش می دهد .

آری ! شیعیانِ گنهکاری که حرمت یوسف فاطمه (علیهما السلام)را نگه نداشته ، و در مقابل چشمان بینای او گناه کرده اند و با کردار زشت خود ، مولای خویش را به زنـدان غیبت افکنـده انـد; بایـد ابتـدا همچون برادران یوسف (علیه السـلام) ، با امام مهربان خویش نجوا کرده و سـپس سـخن فرزندان یعقوب (علیه السـلام) با پدر خویش را زمزمه کنند ، تا از سر تقصیرشان در گذرد و برای گناهانشان آمرزش طلبد .

فرزندان یعقوب ، بعد از آن که برادرشان یوسف (علیه السلام)را شناختند ، و او پیمانه

هایشان را پر کرد ; پیراهنش را همراه آنان ، برای پدرش یعقوب (علیه السلام)فرستاد و آن ها امانت برادرشان را آوردند و بر صورت پدرشان افکندند ، چشمان یعقوب (علیه السلام) بینا گشت; ولی فرزندان او و از خجالت سر به زیر افکنده و گفتند :

(یا أَبانا إِسْتَغْفِرْلَنا ذُنُوبَنا إِنّا کُنّا خاطِئینَ)(۲)

ای پدر مهربان ما ، برای گناهانمان استغفار نما و از خدا برایمان آمرزش بخواه که ما از خطاکاران بودیم .

یعقوب (علیه السلام) هم به آنان وعده داد که سحرگاه جمعه برایشان استغفار کند .

عالم جلیل القدر شیعه مرحوم سیّد بن طاووس که بارها توفیق شرفیابی محضر امام زمان (علیه السلام) نصیبش گشته است ، در سفارشی که برای فرزند خویش دارد می فرماید :

فرزندم ، هر روز دوشنبه و پنجشنبه (که اعمال تو خدمت مولایت عرضه می شود) با کمال خواری و فروتنی خواسته های خود را به امام زمانت عرضه بدار و با امام خویش حرف بزن ، و بعد از سلام به حضرتش زیارت زیر را بخوان :

« سَلامُ اللهِ الکامِلُ التّامُّ الشّامِلُ العامّ وَصَلَواتُهُ الدّآئِمَهُ وَبَرَکاتُهُ الْقآئِمَهُ التّآمَّهُ عَلی حُجَّهِ اللهِ وَوَلِیِّهِ فی اَرْضِهِ وَبِلادِهِ وَخَلیفَتِهِ عَلی خَلْقِهِ وَعِبادِهِ وَسُلالَهِ النُّبُوَّهِ وَبَقِیَّهِ الْعِتْرَهِ وَالصَّفْوَهِ صاحِبِ الزَّمانِ وَمُظْهِرِ الاْیمانِ وَمُلَقِّنِ اَحْکامِ الْقُرْآنِ وَمُطَهِّرِ الاَْرْضِ وَناشِرِ الْعَدْلِ فِی الطُّولِ وَالْعَرْضِ وَالْحُجَّهِ الْقآئِمِ الْمَهْدِیِّ الاِْمامِ الْمُنْتَظَرِ الْمَرْضِیِّ وَابْنِ الاَْئِمَّهِ الطّاهِرینَ الْوَصِیِّ بْنِ الاَْوْصِیاءِ الْمَرْضِیّینَ الْهادِی الْمَعْصُومِ ابْنِ الاَْئِمَّهِ الْهُداهِ الْمَعْصُومینَ اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا مُعِزَّ الْمُؤْمِنینَ الْمُسْتَضْعَفینَ اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا مُذِلَّ الْکافِرینَ الْمُتَکَبِّرینَ الظّالِمینَ اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا مَوْلایَ یا صاحِبَ الزَّمانِ اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا بْنَ

رَسُولِ اللهِ اَلسَّلامُ عَلَيْکَ يا بْنَ اَميرِ الْمُؤْمِنينَ اَلسَّلامُ عَلَيْکَ يَا بْنَ فاطِمَهَ الزَّهْرآءِ سَيِّدَهِ نِسآءِ الْعالَمينَ اَلسَّلامُ عَلَيْکَ يَا بْنَ الْاَئِمَّهِ الْحُجَجِ الْمَعْصُومينَ وَالْاِمامِ عَلَى الْخَلْقِ اَجْمَعينَ اَلسَّلامُ عَلَيْکَ يا مَوْلاىَ سَلامَ مُخْلِص لَکَ فِى الْوَلايَهِ اَشْهَدُ اَنَّکَ الْاِمامُ الْمَهْدِىُّ قَوْلاً وَفِعْلاً وَاَنْتَ الَّذى تَمْلَاُ الْاَرْضَ قِسْطاً وَعَدْلاً بَعْدَ ما مُلِئَتْ ظُلْماً وَجَوْراً فَعَجَّلَ اللهُ فَرَجَکَ وَسَهَّلَ مَخْرَجَکَ وَقَرَّبَ زَمانَکَ وَکَثَّرَ اَنْصارَکَ وَاَعْوانَکَ وَاَنْجَزَ لَکَ ما وَعَدَکَ فَهُوَ اَصْدَقُ الْقآئِلينَ (وَنُريدُ اَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذينَ اسْتُضْعِفُوا فِى الْاَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ اَئِمَّهً وَنَجْعَلَهُمُ الْوارِثينَ) يا مَوْلاىَ يا صاحِبَ الزَّمانِ يَابْنَ رَسُولِ اللهِ حاجَتى كَذاوَكَذا (و به جاى كَذا وَكَذا حاجات خود را ذكر كند) فَاشْفَعْ لى

فى نَجاحِها فَقَدْ تَوَجَّهْتُ اِلَيْکَ بِحاجَتى لِعِلْمى اَنَّ لَکَ عِنْدَ اللهِ شَفاعَهً مَقْبُولَهً وَمَقاماً مَحْمُوداً فَبِحَقِّ مَنِ اخْتَصَّكُمْ بِاَمْرِهِ وَارْتَضاكُمْ لِسِرِّهِ وَبِالشَّاْنِ الَّذى لَكُمْ عِنْدَ اللهِ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ سَلِ اللّهَ تَعالى فى نُجْحِ طَلِبَتى وَاِجابَهِ دَعْوَتى وَكَشْفِ كُرْبَتى»(۳)

و سپس بگو :

(يا اَيُّهَا الْعَزيزُ مَسَّنا وَ اَهْلَنَا الضُّرُّ وَ جِئْنا بِبِضاعَه مُزْجاه فَاَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنا اِنَّ اللهَ يَجْزِى الْمُتَصَدِّقينَ تَاللهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللهُ عَلَيْنا وَ اِنْ كُنّا لَخاطِئينَ) . (۴)

آن گاه بگو :

« يا مَوْلانا إِسْتَغْفِرْ لَنا ذُنُوبَنا إِنّا كُنّا خاطِئينَ » .

« اى مولاى ما ، براى گناهانمان استغفار و طلب آمرزش كن ، كه ما در گذشته از خطاكاران بوديم » .

پس از آن به امام زمانت بگو :

اى آقا و اى مولاى من ، اين برخورد برادران يوسف با برادر و پدر خود و عكس العمل آن دو بزرگوار ، در برابر آنان است ، كه بعد از آن همه

جنایات و بی مهری ها که از آن ها سرزد ، باز یوسف و پدر بزرگوارش یعقوب (علیهم السلام) ، بر آنان مهر ورزیدند و از تقصیر و گناهشان در گذشتند و آنان را مورد عفو و بخشش خویش قرار دادند .

پس اگر من هم مورد پسند وخوشنودی خدا و رسول او و پدران بزرگوار شما و خودتان نیستم ، شما از حضرت یعقوب و یوسف (علیهما السلام) سزاوارترید در این که مرا مشمول مهر و بردباری ، و کرم و بزرگواری خویش قرار دهید . (۵)

چه زیباست که : دوستان غافلِ آن امام غریب و تنها ، که در گردباد سیاه گناهان گرفتار شده اند ، و با سنگ معصیت دل بلورین مولای خویش را شکسته و بر زخم دل نازنینش نمک پاشیده اند ; با مولای خود چنین نجوا کنند :

ای مولای مهربان ، با اینکه سالها زیر پَر و بالِ مهر و عطوفتت مأوا گرفته و در سایه چتر عنایاتت آرمیده بودم ; خود را در صحرای سوزان شهوت ها گرفتار و به دست طوفان های بی رحم معصیت ها سپردم .

اینک از شهر خراب شده ای به سویت باز آمده ام که ازشرمساری نمی توانم چشم به سویت بگشایم ، چه آنکه رویم از زیادی معصیت سیاه گشته ، پیکرم در لجنزار غفلت فرو رفته و بوی بد گناهان روحم را آزار می دهد ; آخر با چه رویی به سویت سر بلند کنم ؟ ! با کدامین چشم به رویت بنگرم ؟ با چه زبانی با تو سخن گویم ؟ و با کدامین گوش صدای دلنشینت را

بشنوم ؟ و با چه دستی دست نیاز به سویت برآورم ؟

آیا با چشمی به تو بنگرم که با نگاه به نامحرم آن را آلوده ام ؟

آیا با زبانی با تو سخن بگویم که آن را در بند دروغ و غیبت و سخن چینی ، درآورده ام ؟ !

آیا با گوشی به صدای روح بخش تو گوش فرا دهم که آن را با غنا و موسیقی و شنیدن غیبت و تهمت و صداهای حرام ، پُر کرده ام ؟ !

آیا با دستی به سویت التماس کنم که با آن خیانت در امانت نموده ام ؟ !

قسمت دوم

ولی با همه این معصیت ها از لطف و عنایتت ناامید نیستم ، چه آنکه آنچه مرا امیدوار می سازد و از دام بلایی که گرفتارش شده ام ، نجات می دهد ; اشک و آهی است که از خوف خدا سر داده ام ، حال توبه ای است که به من دست داده ، پرده ستّاریتی است که خدای مهربان بر پیکرم پوشانده و در سایه اش آرمیده ام ، وعده آمرزشی است که پروردگار غفور به من داده و بدان دل بسته ام ; و آغوش باز و دل مهربان توست که مرا به درگاه با جلالت بازگردانده ، تا از تو با شرمساری عذر خواهم .

ای عزیزِ مهربان تر از پدر ! از اینکه دل نازک و نورانیت را شکسته ، قلب عطوف و مهربانت را به درد آورده ، بر زخم جگرت نمک پاشیده ، اشک از چشمهانت گرفته و بر جراحت پلکهایت افزوده ام ; با یک دنیا

ندامت ، پوزش می طلبم . نمی دانم مرا چه می شود که با این همه غفلت ، دستهای لرزانم آرام آرام به سویت گشوده گشته و لبهای ترک خورده ام باز و زبان بند آمده ام ، سخن آغاز می کند که :

ای ستاره درخشان امید ، ای کشتی نجات و نوید ، ای رساننده فیض خورشید ، ای سجده گاه عشق و ای صبح سپید ! منم که با کوله باری از گناه ، چشمانی غرقِ در اشک ، نایی پُر شده از آه و تنی خسته از سختی راه به درگاهت آمده ام ; شاید خاک پایت را توتیای چشمان کم سویم و گرد کویت را آبروی تن بی آبرویم سازم .

مولای من ! به سوی تو گام برداشتم تا در باغستان لطف و رحمتت بیاسایم ، در جویبار عفو و بخششت غسلی کنم ، در

دریای لطف و کرمت غوطهور گردم و از خورشید جود و عنایتت نور گیرم ; بلکه جسم آغشته به لوث گناهم ، شسته و روح تاریک شده به ظلمت معصیتم ، نورانی گردد .

مهربان اماما ! من به سوی تو نیامدم ، مگر برای آنکه مرا به عطر دل انگیز استغفارت معطرسازی و از خدا برایم آمرزش طلبی ، که دعای تو مستجاب و دستگیریت تنها راه نجات من است .

بی جهت جدّ بزرگوارت امیرمؤمنان (علیه السلام)نفرموده : تَعَطَّرُوا بِالإِسْتِغْفارِ . (۶)

خودتان را با استغفار معطر سازید .

آری ! عطر روح بخش استغفار تو است که به انسان جان تازه می بخشد !

مولای من ! رو به سوی تو نیاوردم

، جز برای اینکه با کیمیای نگاهت ، صحیفه قلبم را از هر صفتِ زشتی پاک ساخته ، و به نور معرفت خویش جلا بخشی ، و با شعاع زرّین دیدگانت ، مسِ سیاه شده جانم را صفا داده ، طلا سازی ; چه آنکه من روح آلوده خویش را از علاقه به شهوات خالی کرده و به نور توبه ، آشتی با خدا و عذرخواهی از شما روشن ساخته ام .

اکنون زمان آن است که شما مولای مهربان با دعای پدرانه ات ، توبه ام را صفا داده و مرا تجلیّگاه الطاف بی پایانت

قرار دهی !

آخرین سخن من با تو ای عزیز بهتر از جان این است :

(یا مَوْلانا إِسْتَغْفِرْلَنا ذُنُوبَنا إِنّا کُنّا خاطِئینَ) .

ای مولای (مهربان) ما ، برای گناهانمان استغفار و طلب آمرزش کن ، که ما در گذشته از خطاکاران بودیم .

و سلام بر آن لحظه ای که برای شیعیان و دوستان گنهکارت استغفار می کنی !

اَلسَّلامُ عَلَیْکَ حینَ تُهَلِّلُ وَتُکَبِّرُ اَلسَّلامُ عَلَیْکَ حینَ تَحْمَدُ وَتَسْتَغْفِرُ .

سلام بر لحظه آمرزش خواهیت ، که خطاکاران را امید بخشیده است !

سلام بر گاه راز ونیازت ، که هستی را نیازمند تو ساخته است !

سلام بر اشک بی امانت ، که در دیدگان ، چشمه ها جوشانده است !

سلام بر سینه بی کینه ات ، که عالمی را عاشقت کرده است !

سلام بر سوز مدینه ات ، که شکیب از سوختگانت برده است !

سلام بر خال رخساه ات ، که خورشید را شرمگین ساخته است !

سلام بر

ترازوی عدالتت ، که غنچه بر لبهای ضعیفان شکوفانده است !

سلام بر یکتایی وجودت ، که هستی به طُفیلش پا بر جا مانده است !

سلام بر شکوه سجودت ، که فرشتگان را خطاب « اُسْجُدوا » آورده است !

سلام بر روشنی ظهورت ، که عالمی را به انتظار افکنده است !

و چه دلنشین است زمزمه این فرازهای زیارت ، به عنوان عذرخواهی از امام عصر ارواحنا فداه :

« اَشْهَدُ اَنَّ بِوِلایَتِکَ تُقْبَلُ الْاَعْمالُ وَتُزَکَّی الْاَفْعالُ وَتُضاعَفُ الْحَسَناتُ وَتُمْحَی السَّیِّئاتُ فَمَنْ جآءَ بِوِلایَتِکَ وَاعْتَرَفَ بِاِمامَتِکَ قُبِلَتْ اَعْمالُهُ وَصُدِّقَتْ اَقْوالُهُ وَتَضاعَفَتْ حَسَناتُهُ وَمُحِیَتْ سَیِّئاتُهُ وَمَنْ عَدَلَ عَنْ وِلایَتِکَ وَجَهِلَ مَعْرِفَتَکَ وَاسْتَبْدَلَ بِکَ غَیْرَکَ اَکَبَّهُ اللهُ عَلی مِنْخَرِهِ فِی النّارِ وَلَمْ یَقْبَلِ اللهُ لَهُ عَمَلاً وَلَمْ یُقِمْ لَهُ یَوْمَ الْقِیامَهِ وَزْناً » . (۷)

گواهی می دهم ، به ولایت و دوستی تو همه اعمال پذیرفته و تمام کارهای عبادی پاکیزه می گردد ، اعمال نیک چند برابر گشته و گناهان از بین می رود ; پس هر کس با ولایت و دوستی تو (به درگاه خدا) آید و به امامت و پیشوایی تو اعتراف کند ، اعمالش پذیرفته شده ، گفتارش تصدیق گردیده ، اعمال نیکش چند برابر گشته و گناهانش پاک می گردد ; و هر کس از ولایت و دوستی تو منحرف گشته و از شناخت تو باز مانَد و به جای تو ولایت شخص دیگری بپذیرد ، خدا او را با صورت در آتش سرنگون می کند ، هیچ عملی را از او نمی پذیرد ، و روز قیامت نیز ، برایش ارزشی قایل نمی گردد .

« اَسْئَلُکَ یا

مَوْلایَ اَنْ تَسْئَلَ اللهَ تَبارَکَ وَتَعالی فی صَلاحِ شَأْنی وَقَضآءِ حَوآئِجی وَغُفْرانِ ذُنُوبی وَالْاَخْذِ بِیَدی فی دینی وَدُنْیایَ وَآخِرَتی لی وَلِاِخْوانی وَاَخَواتِیَ الْمُؤْمِنینَ وَالْمُؤْمِناتِ کآفَّةً اِنَّهُ غَفُورٌ رَحیمٌ » . (٨)

مولای من ، خواهشم از تو آنست که از خدا بخواهی ، کار مرا اصلاح سازد ، خواسته هایم را برآورد ، گناهانم را ببخشد ، و در کار دین ، دنیا و آخرتم ، دست من و همه برادران و خواهران با ایمانم را بگیرد . براستی که او بسیار آمرزنده و مهربان است .

« مَوْلایَ ، وَقَفْتُ فی زِیارَتِکَ مَوْقِفَ الْخاطِئینَ النّادِمینَ الْخآئِفینَ مِنْ عِقابِ رَبِّ الْعالَمینَ ، وَقَدِ اتَّکَلْتُ عَلی شَفاعَتِکَ ، وَرَجَوْتُ بِمُوالاتِکَ وَشَفاعَتِکَ مَحْوَ ذُنُوبی ، وَسَتْرَ عُیُوبی ، وَمَغْفِرَةَ زَلَلی ; فَکُنْ لِوَلِیِّکَ یا مَوْلایَ عِنْدَ تَحْقیقِ اَمَلِهِ ، وَاسْئَلِ اللهَ غُفْرانَ زَلَلِهِ ، فَقَدْ تَعَلَّقَ بِحَبْلِکَ وَتَمَسَّکَ بِوِلایَتِکَ وَتَبَرَّءَ مِنْ اَعْدآئِکَ . اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّد وَآلِهِ ، وَاَنْجِزْ لِوَلِیِّکَ ما وَعَدْتَهُ ، اَللّهُمَّ اَظْهِرْ کَلِمَتَهُ وَاَعْلِ دَعْوَتَهُ وَانْصُرْهُ عَلی عَدُوِّهِ وَعَدُوِّکَ یا رَبَّ الْعالَمینَ »(٩)

مولای من ، در پیشگاه تو برای زیارتت ایستاده ام ، همچون ایستادنِ خطاکارانِ پشیمان که از عقوبت پروردگار جهانیان ، خائف و ترسانند . به شفاعت و دستگیری تو اعتماد کرده ، و برای از بین رفتن گناهان ، پوشیدن عیوب ، و آمرزش لغزشهایم ; به دوستی و دستگیری تو امیدوارم .

پس تو ای مولای من ، دوست خویش را برای رساندن به آرزوهایش یار و یاور باش ، آمرزش لغزش هایش را از خدا بخواه ، به راستی که او به ریسمان دستگیری تو چنگ زده ، به ولایت و

دوستی تو تمسّک جسته و از دشمنانت بیزار گردیده است .

خدایا بر محمد و آلش درود فرست ، و آنچه را برای ولیّت وعده داده ای به انجام برسان ، پروردگارا پیام و سخن او را آشکار ساز ، دعوتش را بالا ببر و او را بر دشمنش و دشمن خودت یاری فرما ، ای پروردگار جهانیان .

بعد از این عبارات نورانی ، بهترین ذکری که دل رنجیده امام (علیه السلام) را مرهم بخشیده ، قلب مهربانش را شاد می سازد و در روا گشتن حوایج و آمرزش گناهان تأثیر بسزائی دارد ، تکرار این دعاست :

« اَللّهُمَّ عَجِّلْ لِوَلِیِّکَ الْفَرَج »

خدایا فرج ولیّت ، (امام زمان (علیه السلام)) را زود برسان

پی نوشتها

۱ . سوره یوسف : آیه ۸۸ .

۲ . سوره یوسف : آیه ۹۷ .

۳ . این زیارت را محدث قمی در اوایل « مفاتیح الجنان » قبل از « مناجات خمس عشره » آورده است . که قبل از آن دو رکعت نماز خوانده و سپس زیارت مذکور را زیر آسمان تلاوت می کنی .

۴ . برگرفته از آیات ۸۸ و ۹۷ سوره یوسف .

۵ . کشف المحجّه لثمره المهجه ، فصل ۱۵۰ ، ص ۲۰۹ .

۶ . وسائل الشیعه ، ج ۱۶ .

۷ . زیارت امام عصر عجل الله تعالی فرجه در سرداب مطهر ، مفاتیح الجنان .

۸ . زیارت امام عصر عجل الله تعالی فرجه ابتدای زیارت چنین است : اَلسَّلامُ عَلَی الحَقِّ الجَدیدِ . . . مفاتیح الجنان .

۹ . زیارت امام عصر عجل الله تعالی فرجه در سرداب مطهر

، مفاتيح الجنان .

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که مـا را در دستیـابی به این هـدف یـاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادنـد تقـدیر و تشـکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصـفهان -خیابان عبـدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شـهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه ای
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹